

Høgskulen
på Vestlandet

BACHELOROPPGAVE

Naturlekeklass som en arena for lek, læring og utvikling

The nature playground as an arena for play, learning and
development

Kandidatnummer: 419 & 550

BACH 301

Fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett

Institutt for pedagogikk, religion og samfunnsfag

Veileder Remi Kaldhussæter

Innleveringsdato: 25.05.2022

Antall ord: 12365

Jeg bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/ kildehenvisninger til alle kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, *jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskolen på Vestlandet, § 12-1.*

Forord

I forbindelse med denne oppgaven har vi valgt å belyse en av våre felles hjertesaker som handler om barns lek, læring og utvikling i naturen. Denne bacheloroppgaven er det siste vi gjennomfører på studiet som barnehagelærere ved Høgskolen på Vestlandet.

De tre siste årene har gitt oss masse gode opplevelser og lærdom. Det har også vært en stor belastning på studenttilværelsen grunnet covid-19 og at undervisningen ble digitalisert mesteparten av vårt studieløp. Der har vi som studenter vært nødt til å jobbe mer selvstendig og ha ansvar for egen læring. Begge har også arbeidserfaring fra å jobbe i barnehager under uvitende og pressende situasjoner gjennom covid-19 pandemien.

Vi vil i denne anledning få takke vår veileder Remi Kaldhussæter for gode råd, konstruktiv kritikk og ikke minst tilgjengelighet under vår bacheloroppgave. Det har vært en gjennomgående faktor at du har hjulpet oss med å tenke realistisk og veiledet oss i den retningen vi trenger for å skulle bli ferdig med denne undersøkelsen innen tidsfristen.

Videre ønsker vi å rette en stor takknemlighet til informantene som har ønsket å bruke tiden sin og stilt til intervju og berike vår undersøkelse med gode erfaringer og kunnskap. De gode svarene har vært til stor hjelp og dannet grunnlaget for dette prosjektet som vi er stolt av å levere. Vi vil gjerne få takket familie og kjære som har støttet og hjulpet oss gjennom denne prosessen.

Til slutt ønsker vi å rette en stor takk til hverandre. Vi har samarbeidet godt og oppdaget nye sider med hverandre. Det har vært en positiv prosess å ha samarbeidet ved å motivere og heie på hverandre der vi nå har et ferdigstilt prosjekt. Vennskapet og opplevelsene for de tre forbigående årene vil vi ta med oss videre for resten av livet.

Tusen hjertelig takk!

Bergen, 25/05-22

Abstract

The purpose of this bachelor thesis is to study and reflect on the potential benefits of a nature playground for children attending kindergarten. We wanted to see how kindergarteners can facilitate their play, learning, and development using a nature playground as their arena. This thesis contains a theory about the playground where concepts like motor development, playing and learning are central to the study. We have defined what a nature playground is, and how the staff in the kindergarten each have personal traits, where they all help each other to facilitate the nature playgrounds to benefit the children.

This thesis's approach is an empirically based qualitative method that contains a fundamental theory, a collection of data from interviews, and a comparison between these.

The results from the conducted research have shown how preschool teachers have used the natural environment as a playground for play, learning, and motor development. The informants used in this study gave detailed information on the process of securing and maintaining a nature playground. We have discussed the fundamental theories and research in our thesis and interpreted what the study has shown. There is no final resolution to this study, but we do leave a potential solution on how to build a nature playground for children's learning, play, and motor development.

Innholdsfortegnelse

1.0 Introduksjon	6
1.1 Bakgrunn for valg av problemstilling	6
1.2 Redegjørelse for valg av metode	7
1.3 Presentasjon av problemstilling	7
1.4 Disposisjon av oppgaven.....	7
1.5 Begrepsforklaring.....	8
1.5.1 Barns lek.....	8
1.5.2 Læring	9
1.5.3 Barns kognitive og fysiske utvikling	9
2.0 Teoretisk tilnærming.....	10
2.1 Naturmiljøer i barnehagens nærområde.....	10
2.1.2 Affordance	11
2.1.3 Naturlekeplass	12
2.2 Naturen som læringsarena	12
2.2.1 Barns kroppslige lek i naturen	14
.....	15
2.2.2 Barns motoriske utvikling.....	16
2.2.3 Dynamisk systemteori:	16
2.3 Voksenrollen.....	18
2.3.1 Tilknytning.....	19
2.3.2 Teamarbeid.....	20
2.3.3 Profesjonskompetanse	22
3.0 Metode	23
3.1 Valg av metode	23

3.1.1 Kvalitativ metode.....	24
3.1.2 Intervju som metode	24
3.2 Valg av informanter	25
3.3 Forberedelse til intervju.....	26
3.3.1 Gjennomføring av intervju	26
3.3.2 Transkribering og analyse	27
3.4 Metodekritikk.....	27
3.5 Etisk hensyn.....	28
3.6 Reliabilitet og validitet	28
4.0 Presentasjon av funn	29
4.1 Voksenrollen.....	29
4.2 Naturen som læringsarena	31
4.2.1 Barnehagens tilrettelegging for lek, læring og utvikling	31
5.0 Resultat og drøfting.....	32
5.1 Hvordan bruker naturlekeplass som en læringsarena?	33
5.2 Hvordan oppleves barns lek på en naturlekeplass?.....	34
5.3 Hvordan fremmer naturlekeplass barns motoriske utvikling?.....	35
5.4 Hvordan tilrettelegger barnehagene for lek, læring og utvikling på en naturlekeplass?	36
6.0 Avslutning	38
6.1 Oppsummering	38
7.0 Litteraturhenvisning:.....	41
8.0 Vedlegg	44
Vedlegg 1: Oversikt over figurer.....	44
Vedlegg 2: Intervjuguide	45

<i>Vedlegg 3: Informasjonsskjema og samtykkeerklæring</i>	46
<i>Vedlegg 4: Vurdering på søknad til NSD</i>	49
<i>Vedlegg 5: Illustrasjoner fra naturlekeplassene i barnehagene</i>	50

1.0 Introduksjon

Naturen kan by på et hav av muligheter og utfordringer for barn, på samme måte som for voksne. Det å komme seg ut i naturen og ha fokus på glede, fellesskap og mestring har vi opplevd i praksis som meget positivt. For barn er veien selve målet gjennom de opplevelsene som til enhver tid dukker opp. Å gi barn utfordringer de har muligheten til å mestre, og legge til rette for glede, selvstendighet og ansvar gjennom opplevelser i naturen, mener vi gir barnet et godt grunnlag for allsidig utvikling. I denne bacheloroppgaven skal vi forske på hvordan barnehagen tilrettelegger for barns allsidige lek, læring og utvikling i naturen ved å benytte seg av en naturlekeplass. En naturlekeplass i denne sammenheng etter vår mening er et naturområde utenfor barnehagens inngjerding. Temaer som oppgaven bygger på er naturen som læringsarena, der vi skal gjøre rede for barns kroppslige lek, læring og motoriske utvikling. Vi har trukket frem *dynamisk systemteori* og begrepet *affordance* som et alternativ til å forstå barns motoriske utvikling. Voksenrollen er et sentralt tema som vi knytter sammen med tilknytning og *trygghetssirkelen* fordi den voksne er barnets omsorgsperson. Vi vil gjøre rede for teamarbeid, sikkerhet og profesjonskompetanse som er sentralt i arbeidet i barnehagen og på en naturlekeplass.

«Alt vi kan gjøre inne, kan vi gjøre ute, men alt vi kan gjøre ute kan vi ikke gjøre inne.» -Informant

Dette sitatet mener vi gir et innsyn i naturens egenverdi og nytteverdi. Vår problemstilling har et mangfold av svar, men allikevel ikke noe fastslått. Det finnes ingen korrekt måte å skape en naturlekeplass på, teamet må selv sammen finne ut hva som passer barnegruppen og er innenfor deres ferdigheter og kunnskap. Vår oppgave viser likevel et svaralternativ på vår problemstilling, etter vår empiribaserte kvalitative metode. Hensikten med denne oppgaven er å gi oss som kommende barnehagelærere en profesjonskompetanse ved bruk av naturlekeplass som et verktøy til barns lekende læring og utvikling i naturen. Som avslutning for oppgaven har vi valgt å ha en oppsummerende tekst, da det ikke finnes en konklusjon på problemstillingen vår.

1.1 Bakgrunn for valg av problemstilling

Samfunnet vårt i dag, og etter egne erfaringer av hvordan barnehagens arbeidsmåter under pandemien har tilpasset seg endringene i samfunnet, har vi observert at flere barnehager

benytter uteområdet og naturen oftere. Barnehagehverdagen blir lagt opp slik at de er mest mulig ute. Vi opplevde at naturlekeplassen ble et bedre alternativ fremfor å benytte seg av inne- og uteområdet til barnehagen. Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver legger retningslinjer og føringer for hvordan det pedagogiske arbeidet i barnehagen foregår (Gunnestad, 2019, s. 59). Ifølge rammeplanen (2017) skal barnehagen gjennom arbeid med kropp, bevegelse, mat og helse bidra til at barn opplever trivsel, glede og mestring ved allsidige bevegelseserfaringer året rundt (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 49).

Barnehagen skal bidra til at barna videreutvikler motoriske ferdigheter, kroppsbeherskelse, koordinasjon og fysiske egenskaper (KD, 2017, s. 49). Vi har tatt en fordypning i emnet; Barn, natur og friluftsliv. I undervisningen og praksis har vi fått muligheten til å bygge en naturlekeplass, og ved å la barna benytte seg av en naturlekeplass, følger vi retningslinjene til rammeplanen. Dette syntes vi var lærerikt og spennende, og ønsker derfor å øke vår kompetanse som vi kan ta med oss inn i arbeidslivet. Dette legger grunnlaget for valg av forskningsfelt og på bakgrunn av dette ønsker vi å forske på tilrettelegging for barns allsidige lek, læring og utvikling på en naturlekeplass.

1.2 Redegjørelse for valg av metode

Vi har valgt å skrive en forskningsbasert bachelor med en empiribasert kvalitativ undersøkelse som består av et teorigrunnlag, intervjuer og drøfting. Denne fremgangsmåten gir oss en kvalitetssikring overfor vår problemstilling, og måten vi innhenter data på, gir et godt bidrag til å svare på problemstillingen.

1.3 Presentasjon av problemstilling

På bakgrunn av temaet vi har valgt har vi kommet frem til følgende problemstilling:

Hvordan tilrettelegger barnehagen for allsidig lek, læring og utvikling på en naturlekeplass?

1.4 Disposisjon av oppgaven

Vårt forskningsspørsmål finnes det ingen fasit på. Det er ut ifra hvert enkelt perspektiv og subjektive tolkning å komme med en løsning eller et svar. Det er utviklet mye teori og

forskning på barns lek, læring og utvikling, og etter vår mening har vi valgt ut den teorien og de temaene som gir best forståelse av problemstillingen. Gjennom utvalgte teoretiske tilnærminger, forskningsartikler, begrepsforklaringer og modeller skal vi legge frem et teoretisk perspektiv på problemstillingen. For å løse oppgavens problemstilling har vi brukt en kvalitativ forskningsmetode der vi har intervjuet barnehager og observert barns lek på en naturlekeplass.

Oppgaven er delt inn i åtte kapitler som er satt sammen for å gi en helhetlig presentasjon av forskningsprosjektet vårt, som inneholder en innledning med presentasjon av forskningsprosjektet, problemstillingen og begrepsavklaring. I metodekapittelet presenterer vi hvilken metode som vi mener egner seg best til vårt forskningsarbeid. I kapittel 4 blir det presentert og tolket funnene fra intervjuene og observasjon på en naturlekeplass. Resultatene av datainnsamlingen blir drøftet sammen med teorigrunlaget og våres egne meninger i kapittel 5. Dette gir en forståelse av sammenhengen mellom teori og praksis i vårt forskningsarbeid (Aasen, 2021, s. 26). Oppgaven avsluttes med en oppsummering da vi mener dette står i stil med problemstillingen. Vedlegg som er relevant for utformingen av bacheloroppgaven ligger kronologisk nederst i oppgaven.

1.5 Begrepsforklaring

1.5.1 Barns lek

Barns lek er allsidig. Fenomenet lek er mangfoldig og sammensatt. Lek som begrep er vanskelig å avklare, krevende å skille fra andre aktiviteter, og avhenger av hvilket perspektiv en ser på lek (Lillemyr, 2018, s. 32-33). Lillemyr (2001) presenterer ulike karakteristiske trekk ved at leken engasjerer barn, gir muligheter til varierte aktiviteter og utfoldelse ut ifra egne forutsetninger, og den stimulerer ulike sider ved barns utvikling (Lillemyr, i Osnes, et al, 2020, s. 20). Barns lek er en aktivitet som har en egenverdi i seg selv. (Moser & Storli, 2018, s. 129). Leken er også barns måte å være i verden på, gjennom å reflektere og uttrykke seg på (Osnes, et al., 2020, s. 20). «Lekens verden er for barnet dets egen verden, med sin helt egen verdi.» (Lillemyr, 2018, s. 34). I rammeplanen (2017) uttrykkes leken som en sentral plass i barnehagen som skal anerkjennes, og leken skal være en arena for barns utvikling og læring for sosiale og språklige samhandlinger (KD, s. 17). Lillemyr (2018, s. 32) refererer til at lek er

en vesentlig side av barnekulturen som spiller en viktig rolle for sosialiseringprosessen, og har en grunnleggende betydning for utviklingen av personlig og kulturell identitet.

1.5.2 Læring

Læring og kunnskap er fundamentalt i alt som har med å forstå omverden på.

Læringspsykologien har vært og er et stort og viktig arbeidsfelt innen psykologisk forskning, og det finnes derfor mange og til dels ulike teorier om læring. (Askland & Sataøen, 2019, s. 162-163). Lev Vygotskys sosiokulturelle og Jean Piagets kognitive læringsteorier er sentrale i forståelsen om barns læring og danning. Fellesnevneren for definisjoner om læring er at mennesker endrer seg, eller blir endret, gjennom å gjøre seg erfaringer (Berk, i Askland & Sataøen, 2019, s. 163). I barnehagesammenheng er det ulike pedagogiske tilnærminger til læring, der et helhetlig læringsperspektiv hvor danning, lek, læring og omsorg står sentralt i pedagogikken (Gunnestad, 2019, s. 19). En didaktisk relasjonsmodell (Bjørndal og Lieberg, 1978) er blant annet et hjelpemiddel som viser de ulike faktorene barnehagen må ta hensyn til i planleggingen av det pedagogiske arbeidet (Gunnestad, 2019, s. 129).

1.5.3 Barns kognitive og fysiske utvikling

Læring og utvikling skjer gjennom hele livet, og er en livslang prosess. «Utvikling er prosessen når et barn vokser og forandrer seg gjennom sitt livsløp» (Bunkholdt, 2000, s. 19). Barndommen har forandret seg, og det har blitt et paradigmeskifte i teorigrunnet i utviklingspsykologien og i forskningen på barns utvikling (Sommer, 2014, s. 23). I dag blir en mer helhetlig tilnærming brukt for å forstå barns utvikling. Det innebærer å se barns danning av relasjoner til andre mennesker og tilegnelse av perseptuelle, emosjonelle, kognitive og sosiale ferdigheter (Tetzchner, 2012, i Glaser, 2018, s. 15).

Rammeplanen for barnehagen presenterer fra et utviklingspsykologisk ståsted et helhetlig syn på barn, der oppfatningen av utvikling foregår gjennom samspill mellom andre mennesker (Askland & Sataøen, 2019, s. 36). Et godt samspill med primære omsorgspersoner i et godt følelsesmessig klima er en forutsetning for god utvikling. I denne sammenheng er teoretikerne John Bowlby (1907-1919) og Donald Winnicott (1896-1971) sentrale med begrepene «*trygg base*» og «*trygg havn*» som viser til at de voksne er i stand til å se barnet, være bevisst på

handlinger og gi barnet den tilknytningen og omsorgen det trenger for å utfolde og utvikle seg (Askland & Sataøen, 2019, s. 56). Dette går vi nærmere inn på i kapittel 2.3.1. Noe som er viktig å nevne om barns utvikling er at de går gjennom en *sosialiseringssprosess*, gjennom primær- og sekundær sosialisering. Barnet utvikler seg individuelt og samtidig blir en del av samfunnet og kulturen ved å blant annet utvikle personlig identitet og gruppeidentitet (Larsen & Slåtten, 2019, s. 22).

Barns fysiske vekst og utvikling, er fysiske og biologiske forandringer i kroppen. De første leveårene skjer det en stor utvikling og barns proporsjoner blir markante (Osnes, et al., 2020, s.104). I forståelsen av fysisk og motorisk utvikling er begrep som *vekst*, *modning*, *utvikling* og *læring* sentrale (Moser & Storli, 2018, s. 109). På grunnlag av disse begrepene kan vi forstå fysisk og motorisk utvikling som en livslang forandringsprosess som omfatter bevegelsesatferd, ferdigheter, kroppens størrelse, form og proporsjoner (Moser & Storli, 2018, s. 111).

2.0 Teoretisk tilnærming

Teorikapittelet er et av de viktigste kapitlene i en forskningsprosess. Her vil vi redegjøre for teori som vi videre skal forske, analysere og drøfte sammen med datainnsamlingen som blir lagt frem i kapittel 5. Det er et stort utvalg av teoretiske grunnlag som kunne vært innlemmet i denne oppgaven, men vi har valgt å avgrense oss for å kunne svare konkret på problemstillingen. Teori, betyr på gresk *theoria*, som defineres «det å se på», «betrakte», «granske» (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 25). Vi skal i denne delen av oppgaven bruke den teoretiske tilnærmingen vi mener er relevant for å redegjøre temaene som bygger på problemstillingen. Temaene er delt inn i tre underkategorier; naturmiljø, naturen som læringsarena og voksenrollen.

2.1 Naturmiljøer i barnehagens nærrområde

I oppgaven vår benytter vi oss av begrepet *naturmiljøer* og da referer vi til et område som er naturpreget. Tilgangen på naturmiljøer vil variere fra barnehage til barnehage (Lundhaug & Neegaard, 2013, s. 55). Ifølge Lundhaug og Neegaard (2013, s. 55) er det tre punkter som må oppfylles for å kalle et sted for et naturpreget område. Det første punktet er at området hvor

det finnes vegetasjon skal det ikke ha blitt gjort noen genetiske endringer. Neste punkt handler om at barna skal få erfaring og opplevelser med ulike arter, som insekter og planter. Det siste punktet går ut på at mennesker ikke har gjort noen inngrep i terrenget (Lundhaug & Neegaard, 2013, s. 55). I vår sammenheng nevner vi naturlekeplass som befinner seg i et naturmiljø i barnehagens nærområde.

Naturmiljøet i nærområdet til barnehagen fremstår som en viktig ressurs og arena for det pedagogiske arbeidet i barnehagen (Hagen, 2018, s. 370). Når man benytter seg av nærmiljøet og går på steder der en kjenner til forholdene og risikomomentene, blir det mindre organisering med å komme seg ut, større muligheter for å være mer fleksibel, og ha mer variasjon på turene blir enklere (Hagen, 2018, s. 368). Naturlekeplassen bør derfor være i nærheten av barnehagen, og være fremkommelig slik at barn i alle aldre får muligheten til å benytte seg av området, slik at det blir brukt hyppig.

Tordsson (2002) beskriver naturen som ikke menneskeskapt og det finnes ingen tydelige instruksjoner på hvordan en skal ferdes eller hva en skal gjøre i naturen. Egenskapene til naturen gjør at det er et stort utvalg av ulike sanser som gir rom for at barn kan utfolde seg på unike og særegne måter. Barns nysgjerrighet i kombinasjon med ulendt terreng, variert underlag, busker og trær bidrar til å gi barn utfordringer i motorikken (Skår, et al., 2016, s. 43). Naturmiljøet endrer seg kontinuerlig som stadig utfordrer barn på nye måter. Naturens *affordance* gir barn opplevelsen og relasjonen til naturen i en helhet. Barn oppfatter mulighetene i det fysiske miljøet ut ifra hva de klarer, både med tanke på kroppsstørrelse, styrke, motoriske ferdigheter og psyken (Osnes, et al., 2020, s. 168). Dette fører til at barn finner flere muligheter for lek i naturmiljøet. Sammenlignet med for eksempel tradisjonelle lekeplasser har naturmiljøer større variasjonsmuligheter for barns fysiske utforming (Skår, et al., 2016, s. 43).

2.1.2 Affordance

James Gibson (1966) brukte begrepet *affordance* til å forklare hva omgivelsene i naturen har å by på for barns muligheter til å kunne utvikle seg, oppleve natur, og lek (Lundhaug & Neegaard, 2020, s. 23). Oversettelsen av *affordance* som stammer fra verbet «to afford», som på norsk betyr «å tilby», og kan forstås slik at naturen tilbyr barn opplevelser, sanser,

lekemuligheter, utviklingsmuligheter og mer. Affordance er mulighetene som finnes i naturen (Fjørtoft, 2018, s. 190). Begrepet affordance kan også ansees som miljøets handlingspotensial, hvor barn ser omgivelsenes potensialer, og tar naturen i bruk etter mulighetene og hva de assosierer materialet med i leken (Lysklett, 2013, s. 183). Affordance begrepet kan knyttes opp til *Merleau-Ponty perspektivet* som også sier at barn er sin egen kropp, som vil si at de bruker hele seg for å forstå verden. Alt barn opplever, opplever de gjennom kroppen. Gjennom å la barn kjenne på naturen med hele sin kropp, vil dette gi dem midler til å kunne videreutvikle seg, og skape en forståelse for hva natur er (Lundhaug & Neegaard, 2020, s. 31).

2.1.3 Naturlekeplass

I forskrift om sikkerhet ved lekeplassutstyr (1996) blir lekeplass definert som «ethvert areal, opparbeidet eller naturlig, som er tilgjengelig og som er tilrettelagt for barns lek.» (Bagøien & Storli, 2019, s. 19). Olav Lysklett (2013) har spurt flere barnehager hvilke krav det stilles for å kalle en naturlekeplass for en *naturlekeplass*. Lysklett fikk svar at lekeplassen må være spennende i form av utforskning av hva naturen har å by på, samt gi barna motorisk utfordrende lekemuligheter som klatring, hoppe fra høyder, og andre spenningsaktiviteter som gir barna nok utfordringer og mestringsopplevelser (Bagøien & Storli, 2019, s. 14). På en naturlekeplass er det naturens egen utforming og det som er tilgjengelig der som danner rammer for aktiviteten (Bagøien & Storli, 2019, s. 14). Når en skal etablere en naturlekeplass er det viktig å vise aktsomhet i barns nærmiljø som betyr at en tar hensyn til både grunneierens interesser og naturmiljøet (Bagøien & Storli, 2019, s. 18). Til opparbeiding av en naturlekeplass stilles det krav til sikkerhet, vedlikehold og naturvern (Bagøien & Storli, 2013, s. 28). Gjennom å følge sikkerhetstiltakene vil naturlekeplassen både være trygg for barn, men også lovlig (Bagøien & Storli, 2013, s. 28).

2.2 Naturen som læringsarena

Læring kan henvises til John Deweys begrep «Learning by doing» (1889), referert i Sommer (2014, s. 123). Barn lærer gjennom å erfare, oppleve og handle. Gjennom kontinuerlig og aktiv innhenting av erfaringer og vaner i hverdagen, utgjør det kjernen i hva og hvordan barn lærer (Sommer, 2014, s. 123). Barn trenger å utføre handlinger for å lære, det nytter ikke å

bare fortelle dem om det. Gjennom å ha samtaler med barn om ulike naturfenomener, bygger det på opplevelsen, og de praktiske erfaringene de får ute i naturen vil innvirke på læringen (Langholm, et al., 2017, s. 56)

I naturen stimuleres alle sanser, og barn får mange førstehåndserfaringer og opplevelser. Førstehåndserfaring er egne opplevelser og erfaringer barn kan lære av, som for eksempel smaken av gaukesyre, lukten av sevje og følelsen av å ta på en løvetann. Gjennom de forskjellige årstidene blir det stadige nye og varierte utfordringer (Langholm, et al., 2017, s. 54). I barnehagen skal personalet legge til rette for mangfoldige naturopplevelser og bruke naturen som arena for lek, undring, utforsking og læring (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 53). Alle fagområdene kan også tilnærmes utendørs. For eksempel kan matematikk og naturfag integreres i naturen fordi fagene har mye til felles; systematisering, form, antall og rekkefølge (Langholm, et al., 2018, s. 58). Begrepet *miljøet som den tredje pedagog* brukes for å forklare hvordan omgivelsene rundt barn er med på å påvirke barns utvikling og læring uten påvirkning fra personalet. Miljøet underviser barn og dette inviterer barn til å kunne utforske, leke, lære og utvikle på egenhånd, og kjenne mestring på eget initiativ (Osnes, et al., 2020, s. 44).

I et nettinnlegg; Naturen som lek- og læringsarena, som er publisert for Nasjonalt kunnskapstester for barnehager, skriver Vindvik (2018) at naturen er som en fantastisk arena for å øve opp evnen til å finne løsninger og kunne ta vare på seg selv. Barn som må konsentrere seg for å klatre opp i et tre uten å falle ned lærer seg å vurdere risiko, samtidig får barnet motoriske og fysiske utfordringer. Vindvik (2018) refererer til en svensk undersøkelse som viser at ved å bruke mye tid i varierte omgivelser som naturen tilbyr, påvirkes også barns evne til å løse konflikter og ta hensyn til hverandre for å videreutvikle god sosial kompetanse (Vindvik, 2018). Om en ser på naturen som en læringsarena som en helhet, er dette bare en brøkdel av det naturen har å by på. Naturens egenverdi baserer seg på bevegelsesglede og mestringsfølelse. Mens naturens nytteverdi handler om læringsutbytte barnet får ut av å være i naturen, som eksempel barns motoriske utvikling (Lundhaug & Neegaard, 2013, s. 83).

2.2.1 Barns kroppslige lek i naturen

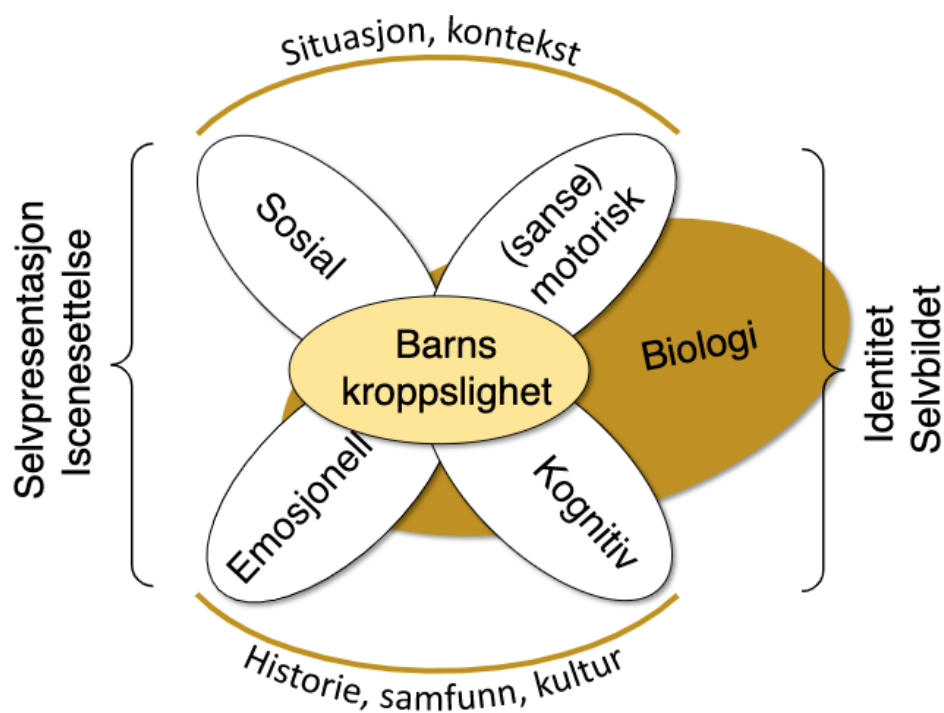
Begrepet kroppslighet uttrykker et helhetlig syn på barn ved å utvikle et ensidig, biologisk-helsemessig og motorisk-ferdighetsmessig perspektiv på kropp og bevegelse (Moser, 2018 s. 28-29). Barnets forhold til verden er fysisk, aktiv og utforskende som ligger et viktig grunnlag for den språklige og kognitive utviklingen til barn (Piaget & Inhelder, i Moser, 2018, s. 28). Kroppslighet fremstilt i figuren under viser sentrale elementer som kan knytte sammen med fire grunnleggende erfaringsområder innenfor barns kroppslighet; motoriske, kognitive, emosjonelle og sosiale erfaringer. Dette representerer et individ- eller subjekt perspektiv, der det er viktig som forskere å bemerke seg at dette ikke er et avbilde av virkeligheten, men et hjelpemiddel til å forstå og beskrive barns kroppslighet (Moser, 2018 s. 30).

Barns lek er kroppslig og som Merleau-Ponty (1994) påpekte; “barnet er sin kropp, og at det lever i en kroppslig verden og erfarer, uttrykker og lærer gjennom å bruke kroppen” (Lundhaug & Neegaard, 2013, s. 13). Barns kroppslige lek har ulike betegnelser og kan inngå i flere typer lek (Osnes, et al, 2020, s. 18). Leken blir påvirket av ulike faktorer som fysisk og sosialt miljø og hvordan personalet ser på lek. Barnets personlighet, ønsker og forventninger legger føringer for den kroppslige leken barnet velger å delta i. Noen barn søker etter høy risiko mens andre foretrekker roligere lek. Særtrekk ved enkelte barn defineres i dynamisk systemteori som personlig *constraints*. Barns motoriske kompetanse, koordinasjonsferdigheter og fysiske egenskaper vil dermed legge føringer for hvilke forventninger vi kan ha til barns kroppslige lek (Osnes, et al, 2020, s. 144).

Barns kroppslige lek i naturen byr på mer bevegelsesfrihet, løping, klatring og ulike jage-fange leker. Når barn skal bruke naturen som lekearena bruker de fantasien og naturmaterialer (Langholm, et al, 2017 s. 56). Naturen er full av potensielle «barns steder» og barnehagen blir en viktig arena for å la barn oppleve å finne sine steder i naturen. Å lage en naturlekeplass kan være et supplement til naturens egen innbydelse til kroppslig lek (Osnes, et al, 2020 s. 184). Ifølge Jensen & Osnes (2009) vil opplevelsen av mestring være helt sentral for at barn skal bli engasjert og motivert. Ved å dra paralleller mellom lek og natur vil barn kroppslige lek kunne oppleve suksess gjennom kropp, bevegelse og ofte samhandling med andre individer eller objekter (Osnes, et al, 2020 s. 21). I leken kan barn bli engasjert på en måte som gjør at de opplever å bli «hevet» til et nivå utenfor seg selv. Csikszentmihalyi (2000) referert i Lillemyr

(2018, s. 32) definerer denne tilstanden for *flytsonen* (flow), opplevelsen eller aktiviteten i seg selv gir mening og betydning for barnet.

Gjennom prøving og feiling i denne utforskningen forstår barn sine egne grad av kroppens muligheter og begrensninger og dette skjer gjennom leken og erfaringer (Sandseter, 2018, s. 55). Risikolek handler om balansen mellom intense spenninger og glede på den ene siden mens på den andre side frykt og redsel. Dette gir barn unike og kontrastfylte opplevelser og erfaringer. Når barn får engasjert seg i spenningsfylt lek får de naturlig bedre risikomestring. Ifølge Boyesen (1997) må barn kunne nærme seg risikoer for at de skal få den nødvendige erfaringen med risikofylte situasjoner, som gjør at de kan mestre dem i fremtiden. Mestringsfølelsen av denne type lek er viktig for at barn lærer å håndtere risikosituasjoner (Sandseter, 2018, s. 60).

Figur 2.1: *Kroppslighet som uttrykk for en helhetlig forståelse av kroppens betydning for barn* (Moser, 2018, s. 30).

2.2.2 Barns motoriske utvikling

For å vite hva motorisk utvikling handler om, må vi først se på hva *motorikk* er. Motorikk er et samspill mellom nervesystemet og musklene, samt barnets motivasjon for å utføre oppgaven. Hvilke oppgaver barnet skal utføre handler om de ytre faktorene som det fysiske miljøet legger til grunn for (Osnes, et al., 2020, s. 105). Den motoriske utviklingen er som nevnt en sammenheng mellom flere samspill, og vi skal videre se på *sanser, koordinative ferdigheter* samt noen perspektiver på barns utvikling.

Kroppen har fem sanser som er sentrale for bevegelse og motorisk utvikling, som den kontinuerlig bruker for å veilede oss gjennom hverdagen. Disse sansene består av den *visuelle, auditive, taktile, kinestetiske og vestibulærsansen* (Osnes, et al., 2020, s. 107-109). De koordinative ferdighetene våre bygger ut fra de ulike sanseintrykkene vi har fått, og gir oss et grunnlag på hvordan vi kan bevege oss videre i naturen (Osnes, et al., 2020, s. 110). Ferdighetene bygger på *balanse, rytme, reaksjonsevne, rom orienteringsevne, øye-hånd- fot-koordinasjon*, og til slutt *tilpasset kraft*. Desto flere sanser og koordinative egenskaper vi tilegner oss, skapes et bedre grunnlag for motorisk utvikling (Moser & Storli, 2020, s.113)

Motorisk utvikling kan forklares som en livslang prosess hvor bevegelsene og ferdighetene til barn er i konstant utvikling gjennom påvirkning fra miljøet rundt seg (Moser & Storli, 2018, s. 111). Barn som leker på naturlekeplassen vil få bedre koordinasjon, balanse, styrke og orienteringsevne, altså sterkere motorikk (Lundhaug & Neegaard, 2020, s. 35). Motorisk utvikling er ikke kun biologisk, psykologisk eller et perspektiv på barns utvikling, men en sammensetning av flere systemer. En teori som ofte knyttes opp mot barns motoriske utvikling er dynamisk systemteori (Moser & Storli, 2018, s. 115).

2.2.3 Dynamisk systemteori:

Dynamisk systemteori er en sentral teori om barns utvikling i samspill med natur. Kelso (1995) introduserte begrepet *dynamisk systemteori* innenfor realfag som økologi, biologi og nevrologi, noe som gjorde det mulig å videreføre teorien til en naturvitenskapelig tilnærming. Esther Thelen (1994) brukte Kelso sin teori som et utgangspunkt for hvordan bevegelser og motoriske ferdigheter utvikler seg i samspill med omgivelsene (Osnes, et al., 2020, s. 125). Dynamisk systemteori kan deles inn i tre hoveddeler, nemlig *barnet, omgivelsene* og

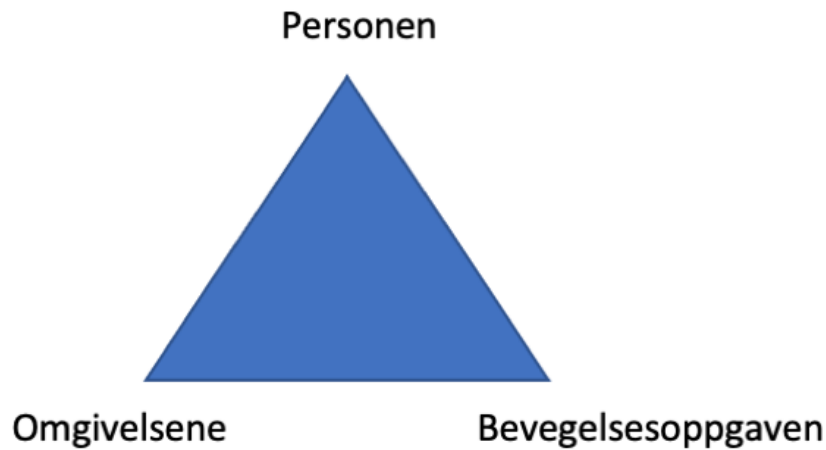
bevegelsesoppgaven, hvor disse baserer seg på hvordan barna bruker naturen som en læringsarena der kroppen kan utfordres motorisk, og fungere som problemløsende i møte med ulike hindringer (Lundhaug & Neegaard, 2013, s. 13).

Nikolai Bernstein (1967) var en fysiolog som mente det er umulig for sentralnervesystemet å kontrollere alle de motoriske systemene i kroppen på en gang, så kroppen vil heller organisere seg i samspill med oppgaven ut fra hva som er hensiktsmessig der og da, og knyttes opp mot begrepene *selvorganisering* og *frihetsgrader* (Osnes, et al., 2020, s. 125). *Selvorganisering* brukes for å bevege seg gjennom de ulike hindringene som oppstår på deres vei (Osnes, et al., 2020, s. 125). Alle bevegelsene barnet utfører vil være påvirket av ytre faktorer, for eksempel variasjonen i underlaget. Barnet vil utføre den motoriske handlingen ut fra hva som er hensiktsmessig, og innenfor barnets mestringsevne (Moser & Storli, 2018, s.

116). *Frihetsgradene* til barnet ut fra Bernsteins teori er dermed det som befinner seg av muligheter innenfor kroppen til barnet, de musklene og bevegelsene barnet behersker. Desto mer barnet behersker, desto større frihetsgrader har barnet til å suksessfullt gjennomføre en bevegelse (Osnes, et al., 2020 s. 126).

Constraints er rammer og faktorer som stiller krav til hvilke forutsetninger som kreves for å utføre en handling (Osnes, et al., 2020, s. 127). *Constraints* er barnet i seg selv, omgivelsene rundt barnet, og til slutt bevegelsesoppgaven som skal utføres. Alle disse setter rammer for bevegelsesløsninger for oppgaven (Moser & Storli, 2018, s. 118). *Constraints* i barns utvikling innebærer *personlige constraints*, *omgivelsene* og *bevegelsesoppgaven*. Personlige *constraints* handler om hvor langt i utviklingen av det motoriske barnet er kommet, men også de psykiske tankene til barnet. Barnets frykt, selvbilde og tidligere erfaring er med på å sette opp rammene for om og hvordan barnet ønsker å løse oppgaven (Osnes, et al, 2020, s. 129). Omgivelsene er alt som befinner seg rundt et barn, i dette tilfellet naturlekeplassen, vil være et avgrenset område hvor barna fritt kan bevege seg og utfordre seg selv motorisk (Osnes, et al., 2020, s. 129). Under dette avsnittet ligger figuren “tre typer constraint” som gir et bilde på hvordan de tre faktorene henger sammen. Bevegelsesoppgave på en naturlekeplass bør være av slik kvalitet at alle barn opplever utfordringer, feiling og mestring for å kunne få en allsidig utvikling innenfor motorikk, lek og læring (Osnes, et al., 2020, s. 130). Hvis balanse er en øvelse barn trenger å øve seg på, eller utfordre seg selv mer på, vil et balansetau være med å støtte barna i utfordringen. Etter hvert som barna får mer kontroll over en øvelse, vil de kunne strekke seg lenger for å gjøre øvelsen mer interessant og avansert. Etter hvert som barna får

mer kontroll over en øvelse, vil de kunne strekke seg lenger for å gjøre øvelsen mer interessant og avansert.

Figur 2.2: *Tre typer constraints* (Osnes, et al., 2020. s. 128).

2.3 Voksenrollen

Barneoppdragelse bygger stadig på de voksnes verdier, handlinger og holdninger. Hvilket menneskesyn den voksne har kommer til syne i møte med ulike mennesker, og det er her vi kan tolke den voksnes menneskesyn. Blir et barn møtt med omtanke og forståelse, eller blir barnet møtt med strenge beskjeder og ignoranse? (Tholin, 2021, s. 57). Arneberg & Overland (1997) la frem forholdet mellom verdier, holdninger og handlinger som et isfjell, hvor handlingen er det som er synlig for resten av verden, men handlingene bygger på flere fundament som verdier, normer, holdning og refleksjon (Tholin, 2021, s. 60). Menneskesynet vårt er en metode til å forstå andre mennesker, og knytter dette opp mot våre egne erfaringer, verdier og holdninger. Disse metodene brukes til å finne likheter og ulikheter mellom mennesker, og det er viktig for barnehagelæreren å ha et likestilt og relasjonelt syn på barn, og tilby alle barn omsorg uavhengig av menneskesynet (Askland & Sataøen, 2019, s. 218). Den voksnes omsorg for barnet kan vises gjennom respekt, støtte og forståelse av barnets fysiske og psykiske behov (Lillemyr, 2011, s. 65).

Når den voksne støtter barn, kan dette begrunnes gjennom begrepet *støttende stillas*. Støttende stillas ble innført av Jerome Bruner (1986) som omhandler handlingen hvor en kompetent

voksen eller barn hjelper et mindre kompetent barn med en oppgave en ellers ikke hadde klart å utføre på egenhånd. Støtten kan komme i form av verbalitet, handling, illustrerte bilder osv. hvor barnet selv kan utføre oppgaven, uten at den mer kompetente skal utføre den for barnet (Askland & Sataøen, 2019, s. 203). Barn er mer visuell- og førstehåndserfaringer-lærende, og trenger dermed en voksen til å vise hvordan en handling skal utføres, dette kalles også for *modellæring*. Modellæring er et begrep i Banduras sosial kognitive læringsteori som sier at barn lærer gjennom å observere de voksnes atferd. Dette betyr i praksis at barnehagelæreren er nødt til å ikke bare si og fortelle hva som er rett, men er selv nødt til å handle rett. «Gjør som jeg sier, ikke som jeg gjør» er et ofte brukt begrep som ikke vil fungere med modellæring i barnehagen (Tholin, 2021, s. 94).

2.3.1 Tilknytning

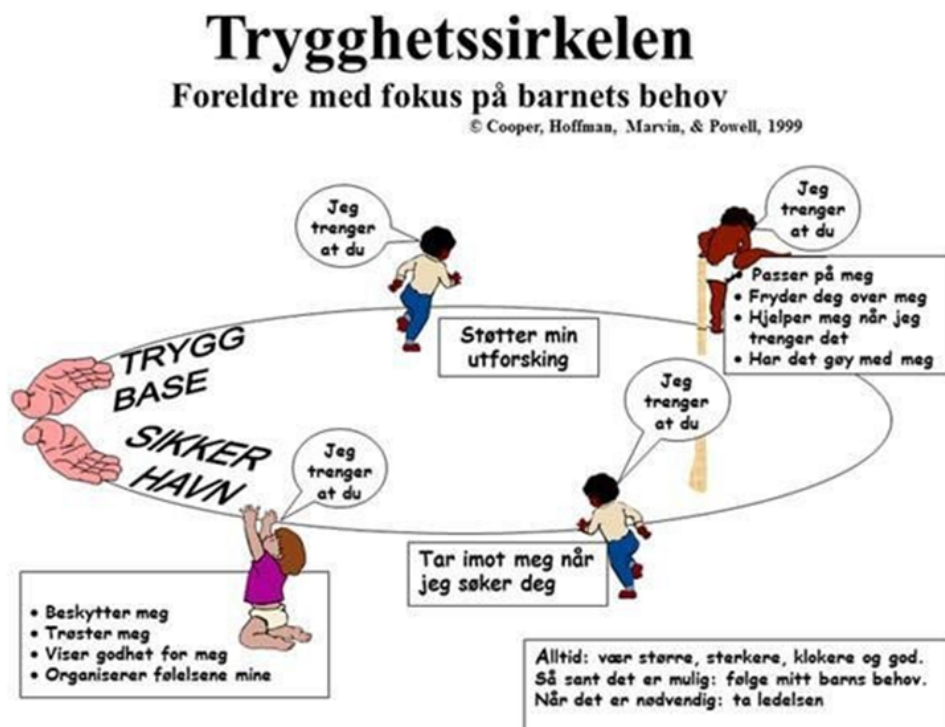
Vi vil belyse tilknytning i barnehagen med å bruke modellen *Trygghets sirkelen*, se figur 2.2. Trygghets sirkelen, på engelsk *Circle of Security* (2002), er en intervensjonsmetode fra USA som bygger på tilknytningsteori, som skal hjelpe omsorgspersonene til å kunne møte og forstå barns behov, og bli bevisst på egne utfordringer. For at barn skal tørre å utforske verden, må de føle at de har en trygg og god tilknytning til sine omsorgspersoner for å være sikker på at det er noen der når de faller, emosjonelt eller fysisk. Denne metoden kan knyttes tett opp mot barns kroppslige lek på naturlekeplassen (Drugli, 2017, s. 16). Tilknytning er et begrep som stammer fra det engelske begrepet *attachement*, og innebærer tilknytning og omsorg i form av samspill, vilje og evne til å støtte barns behov for trøst, trygghet og beskyttelse i vanskelige situasjoner (Broberg et al. 2014, s.34). Trygghets sirkelen er relevant for å forstå barns tilknytning. Barns tilknytning til omsorgspersoner stammer fra den fysiske nærheten, gjensidige opplevelsen og tryggheten tilknytningspersonene tilbyr barnet (Askland & Sataøen, 2019, s. 59).

de Wolff og van Ijzendoorn (1997) har introdusert fem faktorer knyttet til trygg tilknytning. Trygg tilknytning er mellom voksne og barns *sensitivitet*, hvor den voksne fanger opp og gir respons på barnets signaler og uttrykk. Trygg tilknytning forsterkes av voksnes *positive holdninger og følelser* i samspill med barn, for eksempel ved å gi ros, sympati og dele opplevelser med barna. *Synkronisering* brukes hvor den voksne er fleksibel og tilpasser seg i samspill hvor barn og voksen blir ett i opplevelsene. Et *felles fokus* mellom barn og voksen i

aktiviteter hvor begge er engasjerte aktører. Den voksne må gi *emosjonell støtte* hvor barn trenger motivasjon til å utføre en oppgave. Til slutt trenger barnet *stimulering* i form av veiledning og støtte rundt utforsking, lek og læring (Drugli, 2017, s. 53).

John Bowlby var den første til å hevde at i barns tilknytning til sine omsorgspersoner var behovet for trygghet, nærhet og emosjonell tilknytning sentrale (Broberg, et al. 2014, s. 35). I 1988 dedikerte Bowlby en bok om tilknytning hvor han brukte begrepet «trygg base» som gir to utgangspunkt for voksnes omsorgsevne innenfor å være en trygg base for barns utforsking, samt å være en «sikker havn» som barnet kan vende seg til dersom en oppgave oppleves utrygg for barnet (Broberg, et al. 2014, s. 43). Utgangspunktene har også blitt beskrevet som en trygghetssirkel som fungerer som en veiledende figur i møte med barns behov for beskyttelse og støtte (Broberg, et al. 2014, s. 43).

Figur 2.3: The *Circle of Security* (Broberg et al., 2014 s. 44)

2.3.2 Teamarbeid

Teamarbeid er en betegnelse på en gruppe mennesker som samarbeider sammen for å oppnå felles mål, hvor de samtidig er gjensidig avhengig av hverandre (Aasen, 2018, s. 32-33). Den

gjensidige avhengigheten gir personalet et minimum felles ansvar for at alle skal oppnå resultat. Instrumentelle resonnementer handler om avgjørelsene vi tar for å oppnå et mål, mens etiske resonnementer er å ivareta våre verdier mot det målet vi ønsker oss (Hennum & Østrem, 2016, s. 39). Levin og Rolfsen (2004) mener det er de *kunnskapene, ferdighetene, verdiene, personlighetene* og *læringsstilene* vi finner innenfor personal-teamet som er byggesteiner for teamet (Aasen, 2018, s. 164). I et team blir det presentert flere handlinger, og de fleste bærer på kunnskaper og egenskaper de mestrer. Når alle presenterer hver sine egenskaper, for eksempel matlaging, kreativt håndarbeid, kreative leker, konstruksjon ferdigheter, fysisk aktivitet og mer, kan dette føre til et *praksisfellesskap*. Et praksisfellesskap er de kunnskapene og egenskapene de ansatte kan tilby fellesskapet (Aasen, 2018, s. 171). Barnehagen er en lærende organisasjon, og dermed kreves det kompetanse fra den pedagogiske lederen, hvor lederen strategisk arbeider med kompetanseutvikling blant teamet, for å nå målene om bedre kvalitet i barnehagen (Aasen, 2018, s. 96). Innenfor denne kompetansen bør den pedagogiske lederen ha gode etablerte rutiner som kan tas med i team for å få til trygg ferdsel med barn.

I Barnehageloven (2005, § 26) står det at «Barnehagen skal minst ha én ansatt per barn når barna er under tre år og én ansatt per seks barn når barna er over tre år.». Barnehagens beste beredskap er de godt innøvde rutinene de har rundt sikkerhet med barnegruppen på tur. Disse rutinene kan handle om uønskede situasjoner som kan forekomme på tur, blant annet hvis et barn forsvinner, skader seg, bruk av redskap osv. (Lysklett, 2013, s. 93). Innad i disse sikkerhetsrutinene bør inspisering og vedlikehold av naturlekeplassens installasjoner være godt etablerte (Lundhaug & Neegaard, 2013, s. 42). Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) sine forskrifter stiller krav til opparbeiding og sikkerhet til naturlekeplassen. Disse kravene går ut på fallhøyde, fallunderlag, sikkerhetssone, farlige åpninger og vinkler, og til slutt andre helseskadelige materialer (Forskrift om sikkerhet ved lekeplassutstyr, 2014, § 10-13). Andre HMS-rutiner og aktuelt lovverk barnehagen må følge i forbindelse med naturlekeplass er blant annet *friluftsløven, naturvernloven, plan- og bygningsloven* og *barnehageloven*, hvor disse er gode oppskrifter å ha med seg i oppbygging og opphold på naturlekeplass (Lundhaug & Neegaard, 2013, s. 49).

I 2012 ble det under en sikkerhetskonferanse belyst ulykker i barnehager som førte til innstramming av rutiner og sikkerhet i barnehagen, noe enkelte barnehager følte var overdrevent (Lundhaug & Neegaard, 2013, s. 46). Sikkerheten bør alltid ivaretas, men den

skal heller ikke være til hindring for barns utfoldelse (Lundhaug & Neegaard, 2013, s. 52).

Det profesjonelle skjønnet handler om at den ansatte i barnehagen selv skal kunne tilrettelegge sikkerhetsarbeidet sitt ut fra de fagkunnskapene og erfaringene de har.

Barnehagens egne regler må ikke gå foran barns forutsetninger, da dette kan gå ut over deres mestringsfølelse og utvikling (Lundhaug & Neegaard, 2013, s. 51). Med dette menes at selv om barnehagens oppfordringer sier at det kun er femåringer som får spikke med kniv, burde en treåring som mestrer samme ferdighetene få samme mulighetene for å kunne videreutvikle sine ferdigheter. Barnehagelæreren skal likevel opptre aktsomt, og ivareta sikkerheten under hver omstendighet.

2.3.3 Profesjonskompetanse

En barnehagelærer kan kalles en profesjonsutøver gjennom den tilegnede teoretiske kunnskapen, handlingskompetansen og den etiske refleksjonen dem har (Hennum & Østrem, 2016, s. 19). Den teoretiske kunnskapen skal være godt internalisert i barnehagelæreren, nesten slik at den blir en del av personligheten, at barnehagelæreren skal være i stand til å møte situasjoner på en god måte uten å måtte tenke seg om (Hennum & Østrem, 2016, s. 20). Ved å jobbe i et profesjonsyrke, krever dette at du som profesjonsutøver klarer å identifisere, reflektere og håndtere de hindringene som skulle oppstå gjennom tilegnet kunnskap, faglig skjønn, refleksjon og kompetanse (Hennum & Østrem, 2016, s. 18).

Profesjonskompetanse i friluftsliv kjennetegnes ved at barnehagelæreren kan videreformidle turglede til personalet og barnegruppen. Barnehagelæreren skal ha gjort seg kjent med nærmiljøet til barnehagen, og sitte på kompetanse om hva som finnes av muligheter. Barnehagelæreren skal være lærevillige, fleksible og robuste i møte med friluftsliv, samt ha grunnleggende basisferdigheter som båltenning, spikking, tau knyting, arts kunnskaper og mer for å regnes som kompetente innenfor friluftsliv (Lundhaug & Neegaard, 2013, s. 98). At barnehagelæreren er lærevillig i friluftsliv betyr at de må ha et dynamisk syn på ferdigheter. Dynamisk syn på ferdigheter i friluftsliv handler om at man aldri blir ferdig utlært, men er i konstant utvikling, og skiller seg fra statisk syn som baserer seg på at man har medfødte egenskaper som ikke går an å lære seg (Lundhaug & Neegaard, 2013, s. 103).

3.0 Metode

Metode er de bestemte veiene vi tar for å komme fram til et mål, eller en konklusjon (Johannesen, et al., 2021, s. 21). Når en skal undersøke materialer eller funn bruker en to redskaper, både metode og teori (Støren, 2013, s. 37). Metode innenfor forskning blir forklart som en «systematisk organisert måte å undersøke en årsakssammenheng på og/eller skaffe til veie kunnskapsdata, innsikt og forståelse på.» (Bø & Helle, 2014, s. 190). En metode er et verktøy for å løse problemstillinger, og er en fremgangsmåte for å komme frem til ny kunnskap på. En må tenke over hvilken problemstilling en har før en velger riktig metode for innhenting av forskningsfunn (Dalland, 2012a, s. 114).

3.1 Valg av metode

Metoden vi har valgt å bruke er *empiribaserte kvalitative undersøkelser*. Undersøkelsen vår består av teori, intervju og sammenligning. «Fra teori til empiri» handler om at teorien vi leser skal gjøres om til data/empiri og vi ser om teorien og dataene samhandler (Johannesen, et al., 2021, s. 30). Valg av metode skal ifølge Løkken og Søbstad (2013, s. 37) samsvare med problemstillingen, der vi ønsker å undersøke om barnehagen tilrettelegger for allsidig lek, læring og utvikling på en naturlekeplass. Refleksjoner rundt valg av metode må komme tydelig frem og innebærer ofte vurderinger mellom det en ser på som en ideell fremgangsmåte, og det som er praktisk gjennomførbart.

Empiri betyr kunnskap som bygges på erfaringer, og en gjør en empirisk undersøkelse når en velger et kvantitativ- eller kvalitativt intervju. Empirisk undersøkelse er å stille spørsmål til hvordan noe fungerer i virkeligheten (Johannesen, et al., 2021, s. 26). For å kunne svare på vårt forskningsspørsmål har vi valgt å ta utgangspunkt i et kvalitativt intervju og vi vil gå mer i dybden på hver barnehage sin måte å tilrettelegge på en naturlekeplass. Vi har intervjuet fire barnehagelærere fra to forskjellige barnehager, for å se om det er noen forskjeller eller likheter blant barnehagene.

Datainnsamling er informasjon som blir hentet gjennom undersøkelser, for eksempel intervju (Johannesen, et al., 2021, s. 25). Dette er ikke nødvendigvis virkeligheten, men en representasjon av den. I oppgaven vår har vi lest teori om naturlekeplass og ønsker i den forbindelse å intervjuer pedagoger som har bygget en naturlekeplass, samle inn data, og

sammenligne disse med teorien. Innsamling av data gjør det mulig for oss å sette teori og praksis opp mot hverandre. Våre innsamlede data kan inneholde feilkilder da det er mulig at pedagoger forteller hva vi ønsker å høre, fremfor hva som er realiteten (Dalland, 2021b, s. 110).

3.1.1 Kvalitativ metode

Kvalitativ metode er når vi har et lite utvalg av mennesker, og gir dem spørsmål hvor de kan gi mer utbredte svar på spørsmålene (Johannessen, et al., 2021, s. 23). Kvantitativ metode kan fungere bedre når du har flere informanter og lettere spørsmål, som gjerne gir enkle ja/nei svar. Det er mest hensiktsmessig med kvalitativ metode i vår oppgave, da vi trenger utfyllende informasjon og svar på vår problemstilling. Kvalitative intervjuer egner seg best når vi ønsker svar med forståelser, følelser, erfaringer, oppfatninger, meninger, holdninger og refleksjoner. Kvalitativ metode er best egnet til refleksjon, ny innsikt og dybde (Løkken & Søbstad, 2013, s. 37). Kvalitativ metode gjør det lettere å gå i dybden for å kunne studere komplekse problemstillinger. Det kan gi litt utfordringer når det kommer til å overføre resultatene til andre situasjoner, men fungerer til temaer en selv undersøker. Det finnes flere valgmuligheter til innsamling av data, der intervju er det som blir mest brukt, samt observasjoner og innsamling av dokumentdata (Busch, 2013, s. 57).

Samfunnsvitenskapelig metode baserer seg på mennesker, tanker og meninger. Dette skiller seg fra naturvitenskapelig metode med at det handler om f.eks. vær, vind, klima og andre ting som ikke kan tale for seg (Johannessen, et al., 2021, s. 22). Vi har brukt en samfunnsvitenskapelig metode for å få frem de ansatte sine tanker, meninger og erfaringer rundt naturlekeplass.

3.1.2 Intervju som metode

Intervju er en viktig metode å kunne beherske om en skal arbeide i en pedagogisk sammenheng. Intervju er en måte å utveksle ulike erfaringer og synspunkt for å utvikle ny kunnskap på. Forskningsintervju handler ofte om å hente inn synspunkter fra informantens ståsted, som deretter skal tolkes og beskrives. Det er en språklig interaksjon mellom

menneskene som skaper en kunnskap sammen (Løkken & Søbstad, 2013, s. 104). Kvalitativt intervju er en fleksibel og ofte brukt metode for å samle inn kvalitativ data.

Det er tre ulike måter å utføre intervju på, gjennom ustrukturert, semistrukturert eller strukturert intervju. Ustrukturert/åpent intervju inneholder spørsmål som ikke er tilrettelagt på forhånd og fungerer mer som en samtale mellom intervjuer og informant. Semistrukturert intervju baserer seg på en intervjuguide som informanten får tilsendt på forhånd uten noe forhåndssvar. Strukturert intervju er forhåndsbestemte spørsmål som stilles i en bestemt rekkefølge og har ofte svaralternativer fremfor åpne svar (Johannesen, et al., 2021, s. 107-109).

Vi har valgt å bruke semistrukturert intervju som er en strukturert samtale mellom forskeren og informanten, der gangen i samtalen er styrt av forskerne (Bergsland & Jæger, 2014, s. 71). I et slikt intervju er det viktig å danne seg et helhetlig perspektiv på hva vi ønsker å få svar på og være godt forberedt til intervjuet. Dermed har vi laget en intervjuguide (se vedlegg nr. 2) som ble sendt til informantene på forhånd slik at de fikk muligheten til å forberede seg på spørsmålene. Dette gir oss et oversiktlig og åpent intervju med muligheter for oppfølgingsspørsmål. Dette er med på å gi den kvaliteten vi ønsker på intervjuet, der et godt samspill mellom forskeren og informantene er grunnlaget for et godt intervju (Dalland, 2021b, s. 65).

3.2 Valg av informanter

En informant er en person som gir utfyllende informasjon rundt et tema og brukes til kvalitative undersøkelser, mens en respondent brukes når vi skal ha en kvantitativ undersøkelse med korte svar (Johannesen, et al., 2021, s. 57). Til denne kvalitative undersøkelsen har vi valgt å gå for informant da vi trenger utfyllende svar.

I en kvalitativ metode er det ikke gunstig å bruke statistikk, og det er derfor mer effektivt å intervjuer færre personer. Dermed er ikke informantene tilfeldig valgt (Larsen, 2017, s. 89). I oppgaven vår hadde vi behov for erfaringer med å skape en naturlekeplass og synspunkter for å besvare problemstillingen vår, og ønsket å intervjuer informanter med samme utdanningsbakgrunn. På grunnlag av dette har vi valgt skjønsmessig utvelgelse der

informantene velges ut ifra ulike kriterier (Larsen, 2017, s. 90). I vårt forskningsprosjekt ønsket vi å se hvordan barnehagen tilrettelegger for lek, utvikling og læring ute i naturen ved hjelp av en naturlekeplass. Ut ifra kriteriene har vi valgt å intervju fire barnehagelærere i friluftsbarnhager. En av kriteriene var at informanten har vært med i utviklingsarbeidet av naturlekeplassen og at de har erfaringer med området.

Vi kom i kontakt med informantene ved at vi først søkte på google.no på friluftsbarnhager som var i nærheten. Deretter så vi på ulike nettsider, både til private og offentlige barnhager, fant telefonnummer og ringte til styrer i ulike barnhager. I telefonsamtalen fortalte vi hvorfor vi tok kontakt og hva vi ønsket å gjøre, vi fikk e-posten deres og deretter sendte de en oppfølgings e-post med vedlagt intervjuguide og samtykkeskjema (se vedlegg 2 & 3). Vi valgte to barnhager som er utenfor byen, fordi vi ikke fant barnhager med egne naturlekeplasser. Begge barnehagene som vi har valgt ligger landleig til, og har dermed større tilgang på naturområder.

3.3 Forberedelse til intervju

Forskningsintervjuet utfordrer vår samtaleferdighet og krever at vi forbereder oss godt og er observant overfor informantene (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 20). I forberedelsen av intervjuet, laget vi en oversikt over hva vi ønsket å spørre informantene om og prioriterte spørsmålene i en intervjuguide. Intervjuspørsmålene tar utgangspunkt i temaene rundt problemstillingen om barns lek, læring og utvikling på en naturlekeplass. Dette er rammen for intervjuet, og vi har en kolonne med oppfølgingsspørsmål som kan stilles slik at intervjuet og samtalen kunne få en god flyt.

3.3.1 Gjennomføring av intervju

Alle intervjuene ble gjort fysisk i barnehagene og vi studenter tilpasset oss informantenes dagsrytme. Vi hadde avtalt på forhånd hvem som skulle utspørre informantene. I alle intervjuene startet vi med å informere om samtykkeskjema og signatur, hvor informantene fikk en kopi hver. Informantene ble informert og gav samtykke til bruk av lydopptak under intervjuet. Lydopptak gjør at vi kan få mer nøyaktige svar til transkriberingen og analysen av

funnene våre. Bearbeiding av funnene går ut på å transkribere til tekst, og lydopptakene sikrer at vi får med alt det informantene har sagt (Larsen, 2017, s. 110).

Vi tok også bilder av naturlekeklassen som vi spurte om tillatelse til å bruke i forskningsprosjektet (se vedlegg 5). I den første barnehagen ønsket informantene å ha intervjuet sammen, dermed kunne de komme med mer utdypende svar og støtte hverandre, slik at det ble en mer naturlig og flytende samtale. Den ene studenten stilte spørsmål og den andre tok lydopptak. Vi tok en pause halvveis i intervjuet, slik at det ikke skulle bli for mye for informantene på en gang. I det andre intervjuet var vi med barnehagen på tur til to forskjellige naturlekeplasser, der fikk vi observere barna i lek og hadde intervjuet med pedagogene på samme sted, da det passet best for dem. Det var en veldig fin opplevelse å være med på tur. Informantene ga gode tilbakemeldinger og respons på intervjuene.

3.3.2 Transkribering og analyse

Transkribering er en måte å bearbeide lydopptak fra intervju, der en skriver ned ord for ord hva som blir sagt (Dalland, 2012a, s. 179). Vi søkte til NSD om tillatelse til å ta lydopptak av informantene. Se vedlegg 4 for NSD sin vurdering av søknaden. Vi spurte også informantene før intervjuet om vi kunne ta lydopptak av intervjuet. Dette gjorde vi slik at vi kunne kvalitetssikre den dataen vi skulle analysere. Vi transkriberte alle intervjuene og sendte de til styrer i barnehagene for godkjenning om vi kunne bruke dette videre i vårt forskningsprosjekt. Etter at vi hadde transkribert intervjuene slettet vi lydopptakene fra alle enhetene.

3.4 Metodekritikk

I et intervju er det mye som skal være på plass. Det er mye som skal planlegges og struktureres og en må være til stede i intervjusituasjonen (Løkken & Søbstad, 2013, s. 121). Uavhengig av hvilke metodevalg vil det uansett være både fordeler og ulemper i forskningsprosjektet. Fordelen med kvalitativ metode og semistrukturert intervju er at det er lettere å dra paralleller og sammenligninger mellom svarene en får av informantene. Den som blir intervjuet får muligheten til å svare fritt og komme med sine egen formulerte svar. Gjennom å utforme en detaljert intervjuguide blir alle temaene gjennomgått, og en vil kunne få svar på problemstillingen. En ulempe med denne type metode er at det blir mindre fleksibilitet for forskeren, grunnet at en ikke kan ha for mange og for vide spørsmål.

Formuleringen av spørsmålene kan virke begrensende på informasjonstilfanget ved at en ikke får de svarene en ønsker i sammenheng med måten spørsmålene ble formulert på (Langdridge, 2019, s. 56).

3.5 Etisk hensyn

Til forskere stilles tre hovedkrav til etikk gjennom intervjuet. Informantenes rett til selvbestemmelse og autonomi betyr at de har rett til å delta hvis de selv ønsker, og kan trekke tilbake samtykke når som helst under intervjuet, også etterpå. Forskeren har etisk plikt til å respektere informantens privatliv som betyr at vi ikke skal slippe ut informasjon og personlige opplysninger som gjør det mulig å identifisere informanten. Forskerens etiske ansvar er å unngå skade, der intervjuet skal ha minst mulig belastning for informanten (Johannessen, et al., 2021, s. 45). Gjennom informasjonsskrivet og intervjuguiden har vi på forhånd gitt informantene mulighet til samtykke, noe de alle sa ja til. Underveis i intervjuet har vi forsikret dem om at de ikke trenger å svare på det de ikke ønsker, og kan trekke seg når som helst. Når intervjuet var ferdig, og vi hadde fått transkribert intervjuet fikk alle informantene se gjennom, og igjen gi sitt samtykke til at intervjuet kunne bli brukt til bacheloroppgaven.

Etisk hensyn handler om mer enn å følge regler (Johannessen, et al., 2021, s. 45). Gjennom de forskningsmetodene vi har tatt for oss er vi avhengig av mennesker som er villig til å delta, få informanter og den kunnskapen vi ønsker er det viktig med respekt og tillit til hverandre. For å kunne gjennomføre intervjuene meldte vi inn prosjektet til NSD, på grunnlag av behandling av personopplysninger gjennom lydopptak og bakgrunnsopplysninger av informantene. Samtykkeskjema ble sendt ut til informantene slik at de følte trygghet og tillit til oss som forskere. I samtykkeskjema ble deres rettigheter lagt fram og hvordan vi i ettertid skulle behandle og benytte oss av personopplysningene.

3.6 Reliabilitet og validitet

Problemstillingen til oppgaven handler om hvordan barnehager tilrettelegger for barns lek, læring og utvikling på en naturlekeplass. Hadde vi kunne intervjuet flere barnehager og informanter, kunne vi fått flere konkrete svar på problemstillingen vår om hvordan barnehager kan tilrettelegge på en naturlekeplass. Da hadde reliabiliteten av datainnsamlingen

vært høyere, og vi kunne ha sammenlignet svarene til informantene og sett om hva flertallet svarte (Johannessen, et al., 2021, s. 27). Reliabiliteten til datainnsamlingen i intervjuene kan virke lav grunnet at vi kun intervjuet fire informanter fra to forskjellige barnehagen.

Informantene har samme utdanningsbakgrunn, jobber i friluftsbarnehager og alle har erfaring fra planlegging og bygging av en naturlekeplass.

Vi valgte å intervju kun barnehagelærere fordi vi mener de har den kompetansen og erfaringen som vi ønsker å forske og se nærmere på. Vi har en kvalitativ undersøkelse og ønsket helst kvalitet fremfor kvantitet på datainnsamlingen. Derfor intervjuet vi kun fire informanter. Vi ønsket å vite hva de to barnehagene gjorde for å tilrettelegge, fremfor å se på et stort mangfold av barnehager, fordi vi følte de ikke vil gi den samme kvaliteten på forskningen. Vi mener at datainnsamlingen har en høy validitet fordi mye av det informantene sa stemte overens med de forskningsartiklene og teorien oppgaven bygger på (Larsen, 2017, s. 45-46). Informantene svarte mye av det samme på spørsmålene som betyr at vi kan stole på datainnsamlingen og at det samsvarer med virkeligheten.

4.0 Presentasjon av funn

I dette kapittelet skal vi presentere funnene fra datainnsamlingen og observasjonene av barns lek på en naturlekeplass. Intervjuguiden var detaljert, som ga oss mange gode svar på spørsmålene, ut fra disse kommer vi til å velge ut relevante data for oppgavens problemstilling. Vi skal presentere informantenes synspunkt på temaene *voksenrollen* og *naturen som læringsarena*. Direkte sitat av informantene vil bli sitert i hermetegn. Redegjørelse for drøfting av funnene sammen med teorigrunnet som oppgaven bygger på, vil bli presentert i kapittel 5.

4.1 Voksenrollen

Barnehagene som ble intervjuet består av en offentlig og en privat barnehage, felles har de begge friluftsliv som hovedfokusområde. Alle informantene har tidligere erfaringer med opparbeidelse av en naturlekeplass, og var enige i viktigheten av naturens drivkraft for barns utvikling, lek og læring. Barnehagene var oppdatert på lover, forskrifter og retningslinjer for

utbyggingen av en naturlekeplass. Alle grunneiere var kontaktet før utbyggingen av naturlekeplassene, og lekeplassen var utviklet og konstruert etter tillatelser, personalets erfaringer og etter barns interesser.

I prosessen av utbyggingen hadde barnehagene ulike måter å finansiere naturlekeplassene på. Da den kommunale barnehagen skulle planlegge byggeprosessen og finansiering av byggematerialer, tok de hensyn til ansvarsfordeling mellom styrer i barnehagen, personalet og foreldre som kom på dugnad og hjalp til med å sette opp en gapahuk. Den private barnehagen finansierte utbyggingen gjennom styrer, som er økonomisk ansvarlig for barnehagens utgifter.

Teamarbeid mente informantene var særdeles viktig og samarbeidet ble «nesten som en livsstil», der alle ideer blir imøtekommet og at praksisfellesskapet var stort nok til å utvikle et ferdigstilt prosjekt som innbyr til barns lek, læring og utvikling. Vi spurte barnehagene om det var vanskelig å få voksne med seg ut på tur, hvorav en barnehage svarte at alle var innforstått med at dette er en friluftsbarnehage, mens den andre svarte at noen vikarer trenger en ekstra push for å «komme seg over dørstokken». En informant sa at «sikkerhet bør være i høysete» og mente med dette at sikkerhet er noe de kontinuerlig arbeider med og tar alvorlig, både i byggeprosessen og under bruken av naturlekeplassen. For å ivareta sikkerhet og kontroll mente informantene at det alltid skal være tilstrekkelig med voksne til stede i forhold til antall barn. Informantene i den ene barnehagen har tilegnet seg ulike måter å arbeide med retningslinjene og regler med barna. De har faste regler for når de går langs bilveien, i skogen og ved sjøen. En informant mente det var viktig å ikke løfte barna høyere enn de selv kan klatre med tanke på fallhøyden.

Barnehagene arbeidet med bærekraftig utvikling ved å bruke naturtau, gjenbruk av naturmaterialer og roterer mellom flere forskjellige naturlekeplasser i nærområdet, for å gjøre minst mulig skade i naturen. Informantene sa at de plukker med seg søppel når de er på tur, og bruker bålpanne fremfor å lage bål. En informant la også frem at «det vil jo alltid komme en liten bruskskade». Det ble informert om at desto flere som bruker naturlekeplassen, desto mer kreves det av vedlikeholdet. Dette la vi også merke til når vi var på naturlekeplassen, og kan henvises til vedlegg 5 andre side.

4.2 Naturen som læringsarena

Barnehagene var enig i at en naturlekeplass bør være i et naturpreget område, som inneholder ulike naturmaterialer. De mente også det var viktig at området byr på mange muligheter for barns bevegelse. «Uendelig terreng å løpe i, trær å klatre i, ulike arter og steiner.» I observasjonen av barn på naturlekeplassen opplevde vi at de var aktive, løp frem og tilbake, og brukte ulike naturmaterialer i leken. Naturen oppleves som en sentral plass for læring og de mente at «naturen byr på større muligheter enn inne-rommet». Naturen styrker barns motoriske utvikling, hovedsakelig balanse og øye-hånd- og fot-koordinasjon. Informantene opplevde at barns lek og læring ute var meningsfull og verdifull. Ute fikk barn ulike erfaringer som blant annet kunnskap om ulike arter, forskjellige typer trær og opplevelsen av de ulike årstidene. Barn fikk bruke hele kroppen sin, og naturen stimulerer alle sansene, som blant annet fuglelyder og regnet mot ansiktet. Når barn er ute hele året og opplever alle årstidene blir de «... tøffere psykisk for de må tåle å være ute og fryse.»

Vi opplevde at alle informantene var enig i at naturen gir et hav av muligheter og brukte det samme utsagnet som «Alt vi kan gjøre inne kan vi gjøre ute, men alt vi kan gjøre ute kan vi ikke gjøre inne.» for å beskrive hvordan barnehagene ser på naturens nytteverdi og egenverdi. Barnehagene brukte mye av hverdagen sin ute og har ofte planlagte pedagogiske aktiviteter noe som vi nevner senere.

4.2.1 Barnehagens tilrettelegging for lek, læring og utvikling

En observasjon vi gjorde på naturlekeplassen var et barn som sier «Disse konglene er drageegg og vi leker familie.» Vi opplevde at det var enighet mellom alle informantene at barns lek er mer kreativ og fantasifull når de leker i naturen. Informantene fortalte videre at lek i naturen fører til mindre konflikter fordi det er et større mangfold av udefinerte lekematerialer som er tilgjengelig for alle. Barns lek oppleves harmonisk på tvers av kjønn, dette var en felles forståelse blant barnehagene. Informantene opplevde også at barn «... samler mye stein som passer i lommen».

Barns utvikling i naturen opplevdes som svært innbydende for blant annet den motoriske utviklingen, der naturen har et mangfold av bevegelsesmuligheter, og barn får øvd på koordinative egenskaper. Informantene mente det var viktig å lære barn å bære sine egne ting,

og i den forstand lære å ta vare på seg selv. Informantene brukte her-og-nå pedagogikk når de er ute i naturen og «tilpasser situasjonen der du er». De opplevde dette som nyttig for den spontane samtalen og stimulering av barns nysgjerrighet. En informant brukte begrepet støttende stillas, og mente med dette at det er viktig å hjelpe og veilede barn i de utfordringene de møter.

«Vi møter dem der de er» og mente at de tilpasser turene etter barnegruppens behov, for opplevelsen skal motivere og gi mestringsfølelse til barna. Vi opplevde at det var en enighet blant alle informantene, at de har ulike pedagogiske aktiviteter når de er på tur, som blant annet ulike faktabøker og memory card om insekter, blomster, trær og fugler. De tok også med seg forstørrelsesglass, og hengekøye til hvilestunden. Barnehagene brukte digitale verktøy som artsorakelet, for å formidle artskunnskap til barn. Informantene nevnte også at det var «viktig å snakke om hva vi kan spise, og hva som er giftig.» Da vi var ute på naturlekeplassen kom det et barn bort til oss og vi fikk smake på surblad og gaukesyre, der barnet lurte på om vi kunne smake forskjell. Vi tok noen bilder fra naturlekeplassene som vi har lagt ved i vedlegg 5. Vi fikk oppleve noen ulike tiltak som barnehagene hadde gjort for å kunne tilrettelegge for barns lek, læring og utvikling.

5.0 Resultat og drøfting

I dette kapitlet har vi drøfte funnene og sett på teorigrunlaget som er brukt i kapittel 2. og brukt våre egne meninger og tolkninger for å svare på problemstillingen. Vi valgte å bruke spørsmål til underoverskrifter da dette gir et godt utgangspunkt for å kunne drøfte sammenhengen mellom teori, funn og egne synspunkter. Spørsmålene ble også blitt stilt i intervjuet, se vedlegg 2. Vi har drøftet hvordan naturlekeplassen fremmer allsidig lek, læring og utvikling, i forhold til miljøet som den tredje pedagog, og begrepet affordance om naturens muligheter for barn. Vi trakk frem dynamisk systemteori i forhold til drøftingen av barns utvikling. Til slutt trakk vi frem alle elementene som er sentrale i drøftingen for å kunne svare på hvordan barnehagene tilrettela for barns lek, læring og utvikling på en naturlekeplass.

5.1 Hvordan bruker naturlekeplass som en læringsarena?

Miljøet som den tredje pedagog handler om hvordan miljøet underviser og inviterer barn til utforsking, lek, læring og utvikling uten påvirkning fra voksne (Osnes, et al., 2020, s. 44). Informantene våre uttrykte naturens muligheter for erfaringer, opplevelser, følelser og mer. De så naturens egenverdi og nytteverdi. Forståelsen av miljøet som den tredje pedagog, tolker vi det som at ingen læringsbøker eller noen profesjonsutøvere kan erstatte det naturen lærer oss. Naturen er verdifull, og tilbyr noe unikt utenfor vår kompetanse. Barn må få erfare og oppleve naturen på egenhånd, da barnehagen ikke kan erstatte det helhetlige inntrykket barnet får av naturen. Førstehåndserfaringer på naturlekeplassen gir barns sanser mulighet til å bli stimulert, hvor sansene videre veileder barnet i hvordan de skal forholde seg til omgivelsene rundt seg (Osnes, et al., 2020, s. 105). Naturen stimulerer barns sanser blant annet gjennom smak, lukt og berøring.

Informantene jobbet aktivt med sansene gjennom førstehåndserfaring, ved å la barn få smake på gaukesyre, føle de ulike årstidene på kroppen, og oppleve ulike naturmaterialer. Våre erfaringer er at barn er taktile, og må kjenne med hele kroppen sin hva naturen er og byr på. Voksne har tidligere erfaringer med hva naturen er, og handler automatisk i møte med naturen. Barn på sin side er nødt til å bruke sansene kontinuerlig for å vite hvordan de skal bevege seg gjennom naturen. Voksne har erfaring med glatt og vått underlag, og vil gjennom den visuelle sansen kunne forhåndsdomme hvordan de skal bevege seg på underlaget. Barn derimot er nødt til å oppleve hvordan vått underlag ser ut, og kjenne med hele kroppen. Det barn opplever med kroppen sin danner blant annet et grunnlag for læring.

Deweys (1889) begrep *Learning by doing* introduserer læring gjennom handling, der barn lærer gjennom opplevelser, ikke ord (Sommer, 2014, s. 123). Våre informanter nevnte at «alt de gjør inne, kan de gjøre ute, men alt de gjør ute kan de ikke gjøre inne». De har i denne forbindelsen tatt med seg lærebøker og andre hjelpemidler med ut i naturen for å la barn få oppleve ulike arter, funnet frem artene i hjelpemidlene og informasjon om hvilke arter som er spiselige og giftige. Som kommende barnehagelærere ser vi viktigheten i at barn lærer gjennom handling, kontra å få tildelt informasjon, da handlinger betyr mer enn ord. Vi har selv brukt artsliste og memory-Cards i arbeid med barns lek og læring ute på naturlekeplass, og har gode erfaringer med dette. Barn fikk både se et bilde av en art og samtidig gjenkjenne arten i naturen. Dette mener vi gir et helhetlig perspektiv på læring der vi som voksne gir barn

muligheten til å både lære fagbegreper om artene, og samtidig oppleve mangfoldet av arter som befinner seg i naturen. Fra egne erfaringer har vi opplevd at barn synes det er interessant å ta med seg memory-cardsene ut i skogen for å lete etter arter, og kommer deretter løpende for å spørre «hva heter den?». Vi mener at Learning by doing er sentralt fordi barn må lære ved å handle, oppleve og erfare på egenhånd.

5.2 Hvordan oppleves barns lek på en naturlekeplass?

Gjennom teorikapittelet fikk vi vite at barns kroppslige lek blir mer eksplosiv i møte med naturen, fordi naturen har et stort nok område til at barn kan bevege seg fritt i form av løping, klatring og jage-fange-leker. I tillegg bruker barn mer av fantasien og naturmaterialer i leken (Langholm, et al., 2017, s. 56). Vi opplevde at informantene også mente at barns kroppslige lek på naturlekeplassen besto av mye løping, klatring og ulike former for lek. De fortalte at de opplevde en harmonisk lek på tvers av kjønnene, og at leken ble mer kreativ og fantasifull. Etter egne praksiserfaringer er vi enig i at barns kroppslige lek er mer eksplosiv, kreativ, mangfoldig og fantasifull når barn leker i naturen enn når de er i inne. Dette tror vi skyldes av at naturen setter ingen begrensninger for arealet og bevegelsesmulighetene, som gjør at barn føler kroppslig frihet når de er ute. Vi har opplevd at noe som går igjen i flere barnehager er at barns lek innendørs er begrenset, fordi barnehagene setter ulike regler som; ikke lov til å løpe eller rope inne. Disse reglene gjelder som oftest ikke ute. Vi opplever at når barn kommer seg ut i et naturpreget område bruker de hele kroppen i både sanselek, kroppslig lek og i læring.

Affordance begrepet av Gibson (1966) forklarer hva naturen tilbyr av opplevelser, sanser, lekemuligheter og utviklingsmulighet (Lundhaug og Neegaard, 2013, s. 23). Naturen har en helt egen verdi og et mangfold av lekemuligheter. Barn leker med et mangfold av naturmaterialer som er udefinerte, og det legger ingen føringer på hvordan barn skal leke. Naturens udefinerte leker gir barn muligheten til å utfordre kreativiteten sin. Csikszentmihalyi (2000) forteller om lekens «flow» tilstand, der barns lek er altoppslukende og de mister tidsperspektivet. De lever seg helt inn i leken og glemmer omverden (Lillemyr, 2018, s. 32). Vi opplever at barns lek i naturen er harmonisk og at den tar aldri slutt, fordi når barn kommer å naturlekeplassen så går de *rett inn i leken*, og leker helt til vi skal gå. Vi møter opprør når vi skal tilbake til barnehagen eller når et barn blir hentet, fordi leken er så intens og gøy at de ønsker å leke lengre.

Barnehagen skal ifølge rammeplanen (2017) gi barn tilgang til varierte og utfordrende bevegelsesmiljøer, sanseopplevelser og kroppslig lek ute (KD, 2017 s. 50). Å la barn få være i naturen opplever de kroppsbeherskelse som bidrar til mestring og godt selvbilde. En informant forteller om hvor viktig det er å kunne beherske kroppen sin for å kunne delta i ulike type lek med andre barn uten å møte motorisk motstand. Videre forteller informanten viktigheten av et vennskap til barns opplevelse av å være i barnehagen. Både vi og informanten er enig i at når barn leker med andre barn opplever de anerkjennelse, samhold, tilhørighet og vennskap. Ifølge rammeplanen (2017) har leken en sentral plass i barnehagen og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek og vennskap (KD, 2017, s. 20). Barnehagelæreren bør derfor legge til rette for all type lek, være motiverende, inspirerende og gode rollemodeller for samarbeid og problemløsning. Det eneste konstante i barns liv er forandring. «En slutter ikke å leke fordi en blir gammel, men - man blir gammel fordi man slutter å leke» ((Karl Groos) A. Henriksen, personlig kommunikasjon, 15/01-20)).

5.3 Hvordan fremmer naturlekeplass barns motoriske utvikling?

Motorikken til barn blir utviklet gjennom at nervesystemet og musklene blir stimulert gjennom utfordringer i miljøet rundt dem (Osnes, et al., 2020, s. 105). Barnehagene er enige om at naturlekeplassen styrker barns koordinative egenskaper gjennom å kunne holde balansen i møte med hindringer, sammen med barns øye-hånd- og fot-koordinasjon. Våre tanker er at naturlekeplass stimulerer barns koordinative egenskaper mye bedre enn innendørs, da naturen er i kontinuerlig utvikling påvirket av vær og vind. Barn er dermed nødt til å holde balansen gjennom vått, glatt og hardt underlag for å ikke falle. Presisjonen av øye-hånd-og fot-koordinasjonen er nyttig når barn skal for eksempel hoppe mellom steiner, og trenger det for å unngå skader. Gjennom gjentakelse av disse handlingene vil de koordinative egenskapene bli styrket, og barn vil dermed kunne videreutvikle seg motorisk, og får større bevegelsesfrihet i naturen.

Dynamisk systemteori er som nevnt en modell som forteller hvordan barn utvikler seg gjennom egne frihetsgrader, selvorganisering og constraints (Osnes, et al., 2020, s. 125). Informantene våre nevnte ikke dynamisk systemteori, men forklarte at de bygger naturlekeplass etter barns forutsetninger, slik at barn får muligheten til å kjenne på både

mestring og utfordring. Vi tenker at den dynamiske systemteorien og barnehagene anser barnet som et problemløsende individ som utvikler seg i samspill med omgivelsene, etter sine egne forutsetninger for hvor langt de selv er kommet i utviklingen. Barnehagene tilrettelegger turene og naturlekeplassene sine etter barns frihetsgrader og støtter dem underveis slik at de kommer seg videre i den motoriske utviklingen på naturlekeplassen. Vi mener at det er viktig å støtte barn ut fra deres egne forutsetninger slik at alle kan oppleve mestring og glede, for at lærelyst i naturen skal vedvare.

5.4 Hvordan tilrettelegger barnehagene for lek, læring og utvikling på en naturlekeplass?

Det er skrevet om profesjonskompetanse i teori kapittelet hvor profesjonskompetanse innenfor friluftsliv defineres som de basisferdighetene og kunnskapene barnehagelæreren har, som bidrar til et mer innholdsrikt friluftsliv på en naturlekeplass (Lundhaug & Neegaard, 2013, s. 98). Funnene våre i barnehagene sier at barnehagepersonalet må være interessert i friluftsliv for å tilby et innholdsrikt friluftsliv. Vi ser en tydelig sammenheng mellom kompetanse og interesse for å kunne tilrettelegge for et allsidig miljø på naturlekeplass. For oss handler friluftsliv kompetanse blant annet om kunnskap rundt bærekraftig materialer, hva som befinner seg i nærmiljøet, artskunnskaper og konstruksjonsferdigheter som er relevant for oppbygging av en naturlekeplass.

Pedagogiske tilnærminger til læring skal ha et helhetlig læringsperspektiv som inkluderer dannelse, lek, læring og omsorg (Gunnestad, 2019, s. 19). Informantene våre har i forbindelse med lek, læring og utvikling, brukte en app og bøker som grunnlag for artsformidling. De har også bygget naturlekeplassene i forbindelse med motorisk utvikling som også støtter barns lek. Etter våre meninger skal en barnehagelærer tilrettelegge for et pedagogisk miljø som er attraktivt og utfordrende, og som inviterer barn til varierte aktiviteter innenfor lek, læring og utvikling.

Støttende stillas er Bruners (1986) teori om hvordan vi kan støtte barn i møte med utfordringer gjennom bilder, modellering og andre løsningsforslag (Askland & Sataøen, 2019, s. 203). I funnene våre ser vi at barnehagene praktiserer støttende stillas gjennom å «møte barna der de er, og ikke løfter dem høyere opp i trærne enn det de selv klarer å klatre».

Støttende stillas mener vi danner gode rammer for at barn skal bli problemløsende i møte med utfordringer. Barns kompetanse utvikles gjennom å få støtte og veiledning for å kunne løse problemene på egenhånd og kjenne på mestring, kontra enn hvis noen hadde løst oppgaven for dem. Mestring er fundamental for barns utvikling og problemløsning. Barns utforskning og lek i naturen inneholder mange risikomomenter, og det er dermed viktig for barn å ha en trygg base i den voksne som oppmuntrer og forsikrer, samt at den voksne er en trygg havn der barnet kan komme til hvis noe blir for utfordrerne (Drugli, 2017, s. 16). «Vi møter dem der de er» var en frase fra intervjuet vi hadde, noe vi føler er relevant å trekke inn rundt barns trygghet. Å møte barn der de er, skaper en trygghet for barns utforskertrang, og motivere dem til å utvikle seg videre i de øvelsene de er usikre på.

Praksisfellesskapet i barnehagen baserer seg på de ferdighetene hver enkelt av de ansatte bærer på, og kan bidra med til fellesskapet for å sammen kunne skape et godt samarbeidsmiljø (Aasen, 2018, s. 171). Under et intervju uttrykket en informant at et samarbeid bør nesten være som en *livsstil*. Tankene våre rundt teamarbeid i barnehagen er at alle i teamet bør bidra til fellesskapet og støtte hverandre slik at vi sammen kan gi hverandre og barn en god hverdag. De voksne fungerer som rollemodeller for barn, og bør dermed vise hvordan en samarbeider med andre både gjennom støtte, men også i arbeidsoppgaver og fordeling av ansvar. Alle har egne unike egenskaper de kan bidra med til fellesskapet.

Vi har i kapittel 2 nevnt dynamisk og statisk syn på ferdigheter omkring friluftsliv (Lundhaug & Neegaard, 2013, s. 103). Informantene våre virket optimistiske til bruk av naturlekeklassen, samtidig som de har opplevd at noen vikarer trenger ekstra oppmuntring for å komme seg ut. Personlig har vi et dynamisk syn på ferdigheter, og mener at våre kompetanser rundt oppbygging av naturlekeklassen kan alltid forbedres i samhandling med andre. Alle sitter på noe form for kunnskap, og sammen kan vi skape et godt praksisfellesskap hvis vi hjelper hverandre. Statisk syn på ferdigheter føler vi setter en stopper for motivasjonen blant personalet, noe som kan smitte over på barns ønske om å tilbringe tid på naturlekeklassen.

I opparbeidelse av naturlekeklassen er det flere forskrifter for barns sikkerhet, hvordan bygge en naturlekeklass, og hvordan ivareta naturen vi ferdes i (Lundhaug & Neegaard, 2013, s. 49). Barnehagene har satt «sikkerheten i høysetet», og mener den bør være det første vi tenker på både i opparbeidelsen, men også under opphold på naturlekeklassen.

Sikkerhetsrutinene til barnehagene bør inneholde vedlikehold av naturlekeklassen (Lundhaug & Neegaard, 2013, s. 42). En informant informerte at vedlikehold av naturlekeklassen er avhengig av hvor ofte og hvor mange som benytter seg av området. Vår erfaring med ferdsel i naturen er at det er veldig stedsavhengig hvor ofte et naturområde blir brukt. Noen steder krever mer vedlikehold enn andre, da antall mennesker i nærområdet spiller en viktig faktor. I praksis opplevde vi at en naturlekeklass i utkanten av sentrum kunne se strøken ut fredags formiddag, men være destruert mandag morgen når barnehagen skulle på utflukt. Informantene våre sine barnehager som befinner seg mer landlig til virker ikke til å ha slike utfordringer. Vi ser en tydelig sammenheng mellom plassering av naturlekeklassen og mengden vedlikehold som kreves.

6.0 Avslutning

I denne bacheloroppgaven har vi ved hjelp av teori, datainnsamling og drøfting forsøkt å svare på problemstillingen «*hvordan tilrettelegger barnehagen for allsidig lek, læring og utvikling på en naturlekeklass*». Begrepene lek, læring og utvikling har hatt en sentral plass gjennomgående i oppgaven. Det finnes ikke to streker under svaret på hvordan barnehagen kan tilrettelegge for allsidig lek, læring og utvikling på naturlekeklassen. Gjennom drøftingen kom vi fremt til at vi forskningsprosjektet ikke konkret svarte på problemstillingen, men vi kan allikevel konkludere med noen tiltak som barnehagen gjør og kan gjøre for å tilrettelegge naturlekeklassene. Dermed har oppgaven en avslutning fremfor en konklusjon fordi vi mente dette ga en mer helhetlig presentasjon av oppgaven. De viktigste elementene som oppgaven består vil bli samlet i oppsummeringen.

6.1 Oppsummering

I innledningsvis ble det forklar hvorfor vi har valgt dette forskningsprosjektet og det ble presentert disposisjonen av oppgaven. Begrepen som lek, læring og utvikling ble fordi bygger hele oppgaven på. I teorikapitlet har vi lagt frem teori som vi mente var relevant for oppgaven. Vi har sett nærmere på definisjonen av en naturlekeklass, om at den bør være i et naturpreget område med et mangfold av naturmaterialer som kan innby til barns lek. Vi har sett på hvordan en naturlekeklass kan fungere som en læringsarena gjennom å gi barn førstehåndserfaringer med naturen. Naturlekeklass byr på motoriske utfordringer, rom for

undring, og fungerer som en tredje pedagog for barns læring. Affordance er et begrep som brukes for å fortelle hva naturen har å by på av materialer, muligheter for opplevelser og utvikling. Barns kroppslige lek består av fire grunnleggende erfaringsområder; motoriske, kognitive, emosjonelle og sosiale ferdigheter. Disse erfaringsområdene kan bli styrket gjennom tilrettelegging på naturlekeplassen. Motorisk utvikling skjer gjennom stimuli av nervesystemet og musklene. Dette er en livslang prosess, som starter fra unnfangelse og ender når vi dør. Dynamisk systemteori ser barns utvikling i sammenheng med selvorganisering, frihetsgrader og constraints. Barns selvbilde og frykt setter grenser for utviklingen, frihetsgradene handler om hvor langt i utviklingen et barn er kommet, mens constraints er rammer og krav for oppgaven som skal utføres.

Den voksne fungerer som et støttende stillas i møte med barns utvikling, lek og læring på naturlekeplassen. Det er deres verdier, holdninger og handlinger som barnet fanger opp og gjentar. Tilknytning er en stor del av oppholdet i naturen, da barn trenger en trygg base de kan støtte seg på under utforskning av naturlekeplassen. Den voksne er også en trygg havn som barn kan vende tilbake til hvis en oppgave blir for vanskelig. Teamarbeid er fundamentalt for naturlekeplassen, fordi hele personalet har noe å tilby fellesskapet. Teamet er sammen ansvarlig for å sikre at naturlekeplassen er trygg for alle, og at plassen vedlikeholdes. Profesjonskompetanse innenfor friluftsliv handler om basisferdigheter og grunnleggende kunnskaper om arter i nærområdet. Dette er nødvendig å ha for å tilby barn et innholdsrikt opphold på naturlekeplassen.

Metoden som er brukt for å løse denne oppgaven har vært gjennom en empiribasert kvalitativ undersøkelse, fordi oppgaven består av teori, datainnsamling og drøfting. I datainnsamlingen har vi funnet ut at barnehagene er begge opptatt av viktigheten av naturens drivkraft for barns utvikling, lek og læring. Teamarbeid er særdeles viktig, og friluftsliv blir nesten som en livsstil. Naturlekeplassen bør i barnehagenes øyne være i et naturpreget område, med naturlige materialer. Områdene må kunne gi barn muligheter for bevegelse som gir et grunnlag for lek, læring og utvikling. Barns lek oppleves som kreativ og verdifull på naturlekeplassen. Informantene opplevde mindre konflikt på naturlekeplassen, da det er tilstrekkelig med plass og materialer. Sikkerhet er i høysetet under oppbyggingen og oppholdet på naturlekeplassen.

I resultatene har vi valgt å drøfte spørsmålene om hvordan vi kan bruke naturlekeplassen som en læringsarena, hvordan barns lek oppleves på naturlekeplassen, og hvordan naturlekeplassen fremmer motorisk utvikling. Til slutt har vi valgt å drøfte problemstillingen vår om hvordan barnehagen tilrettelegger for lek, læring og utvikling på en naturlekeplass. Oppsettet har startet med en teori, etterfulgt av funn i data, og til slutt vår drøfting av funnene. En naturlekeplass oppstår gjennom motiverte voksne, med grunnleggende basisferdigheter, kompetanse omkring friluftsliv, oppdatert informasjon om forskrifter, og gode tilknytningsevner for at alle barn skal kunne drive allsidig lek, oppleve læring i naturen, og føle seg trygge nok til å utvikle seg motorisk på naturlekeplassen. Naturlekeplassen som bygges vil være forskjellig fra område til område, og opparbeidelsen er avhengig av barnehagens ferdigheter, kompetanse og vilje for å skape en naturlekeplass.

7.0 Litteraturhenvisning:

- Askland, L. & Sataøen, S. (2019). *Utviklingspsykologiske perspektiv på barns oppvekst*. (4. utg.). Gyldendal Norsk Forlag.
- Bagøien, T. E. & Storli, R. (2019). *Lag en naturlekeplass – i barnehage og skole*. Gyldendal akademiske.
- Barnehageloven. (2005). *Lov om barnehager* (LOV-2021-06-18-127). Lovdata.
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>
- Bergsland, M. D. & Jæger, H. (2014). Bacheloroppgaven. I M. D. Bergsland og H. Jæger (red.), (2014). *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen*. (s. 51-88). Cappelen Damm Akademisk.
- Busch, T. (2013). *Akademisk skriving: for bachelor- og masterstudenter*. Fagbokforlaget.
- Bunkholdt, V. (2000). *Utviklingspsykologi*. (2. utg.). Universitetsforlaget.
- Bø, I. & Helle, L. (2014). *Pedagogisk ordbok: praktisk oppslagsverk i pedagogikk, psykologi og sosiologi* (3. utg.). Universitetsforlaget AS.
- Christoffersen, L., & Johannessen, A. (2012). *Forskningsmetode for lærerutdanningene*. Abstrakt forlaget.
- Dalland, O. (2012). *Metode og oppgaveskriving*. (5. utg.). Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Dalland, O. (2021) *Metode og oppgaveskriving*. (7. utg.). Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Drugli, M. B. (2017). *Liten i barnehagen*. (3. utg.). Cappelen Damm Akademisk
- Forskrift om sikkerhet ved lekeplassutstyr. (2014). *Forskriv om sikkerhet ved lekeplassutstyr*. (FOR-2014-09-12-1171). Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1996-07-19-703?q=Forskrift%20om%20sikkerhet%20ved%20lekeplassutstyr>
- Glaser, V. (2018). Grunnlaget for barns utvikling. I V., Glaser, I. Størksen & M. B. Drugli, (red.). *Utvikling, lek og læring i barnehagen: Forskning og praksis* (2. utg.). (11-21). Fagbokforlaget.
- Gunnestad, A. (2019). *Didaktikk for barnehagelærere. En innføring* (2. utg.) Universitetsforlaget.
- Hagen, T. L. (2018). Bevegelseslek i natur og barnehagens nærmiljø. I E. B. H. Sandseter, T. L. Hagen & T. Moser. (red.). *Kroppslighet i barnehagen: Pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse* (3. utg.). (s. 363-371). Gyldendal.
- Jansen, T. T. (2014). Lyttende didaktikk. I S. Brostrøm, T. Lafton, & M. A. Letnes (red.), *Barnehagedidaktikk. En dynamisk og flerfaglig tilnærming* (s. 46-66). Fagbokforlaget.

- Johannesen, A., Tufte, P. A. & Christoffersen L. 2021. *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*. Abstrakt forlag.
- Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. U. dir.
<https://www.udir.no/globalassets/filer/barnehage/rammeplan/rammeplan-for-barnehagen-bokmal2017.pdf>
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju* (3. utg.). Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Langdridge, D. (2019) *Psykologisk forskningsmetode. En innføring i kvalitative og kvantitative tilnærminger*. Fagbokforlaget.
- Langholm, G. (red), Hilmo, I., Holter, K., Lea, A., & Synnes, K. (2017) *Forskerfrøboka* (2. utg.). Fagbokforlaget.
- Larsen, A. K. (2017) *En enklere metode* (2. utg.). Fagbokforlaget.
- Larsen, A. K. & Slåtten, M. V. (2019). *En bok om oppvekst: Samfunnsfag for barnehagelærere*. (5. utg.). Fagbokforlaget.
- Lundhaug, T. & Neegaard, H. R. (2014). *Friluftsliv og uteliv i barnehagen*. Cappelen Damm Akademisk.
- Lillemyr, O. F. (2018) *Lek på alvor* (3. utg.). Universitetsforlaget AS.
- Lysklett, O. (2013). *Ute hele uka: Natur- og friluftsbarnhagen*. Universitetsforlaget.
- Løkken, G. & Søbstad, F. (2013). *Observasjon og intervju i barnehagen* (4. utg.). Universitetsforlaget AS.
- Moser, T. & Storli, R. (2018). Fysisk og motorisk utvikling. I V. Glaser, I. Størksen & M. B. Drugli. (red.). *Utvikling, lek og læring i barnehagen: Forskning og praksis*. (2. utg.). (107-147). Fagbokforlaget.
- Moser, T. (2018). Barns kroppslighet som del av barnehagens helhetlige dannelsesoppdrag. I E. B. H. Sandseter, T. L. Hagen, & T. Moser. (red.). *Kroppslighet i barnehagen: Pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse* (3. utg.). (s. 23-41). Gyldendal.
- Osnes, H., Skaug, H. N., & Kaarby, K. M. E. (2015). *Kropp, bevegelse og helse i barnehagen* (2. utg.). Universitetsforlaget AS.
- Osnes, H., Skaug, H. N., & Kaarby, K. M. E. (2020). *Kropp, bevegelse og helse i barnehagen* (3. utg.). Universitetsforlaget AS.
- Vindvik, H. M. K (2018, 22.02) *Naturen som leke- og læringsarena. Hva er det som gjør naturen til en bra arena for lek og læring?* Nasjonalt kunnskapssenter for barnehager.
<https://www.nkfb.no/2018/02/22/naturen-som-leke-og->

laeringsarena/?fbclid=IwAR21G2Z1- MVi3eOcFh9gMIwlgS7Poht-7yZnw9eLqvzoe948-vkc8jbeOu4

Sigmundsson, H. & Pedersen, A. V. (2000). *Motorisk utvikling- Nyere perspektiver på barns motorikk*. Selbu Forlag.

Sommer, D., Holm-Hansen, L., & Holmes, I. (2014). *Barndomspsykologi: Små barn i en ny tid* (2. utg.). Fagbokforlaget.

Skår, M., Follo, G., Gundersen, V., Ingebrigtsen, K., Stordal, G., Tordsson, B. & Wold, L. C. (2016). *Barns lek i natur – i spennet fra selvutfoldelse til kontroll*. *Barn*, 34 (2), 39-56. <https://doi.org/10.5324/barn.v34i2.3619>

Støren, I. (2013). *Bare søk! Praktisk veiledning i å skrive litteraturstudier*. (2.utg.). Cappelen Damm.

Tholin, L. R. (2021). *Profesjonsetikk for barnehagelærere*. (2. utg.). Fagbokforlaget.

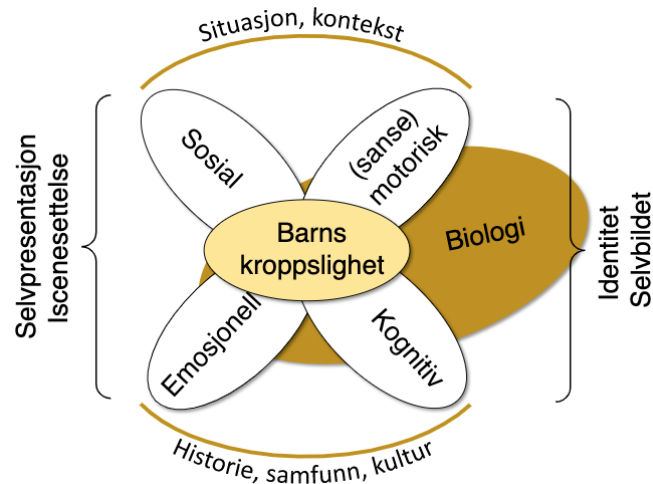
Aasen, W. (2021). *Lederskjønn i barnehagen: En kunnskapsbasert praksis*. Fagbokforlaget.

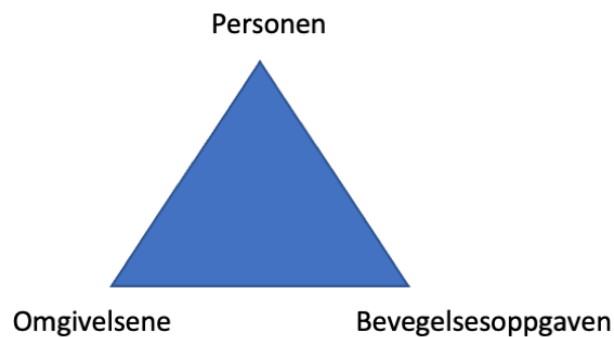
8.0 Vedlegg

Vedlegg 1: Oversikt over figurer

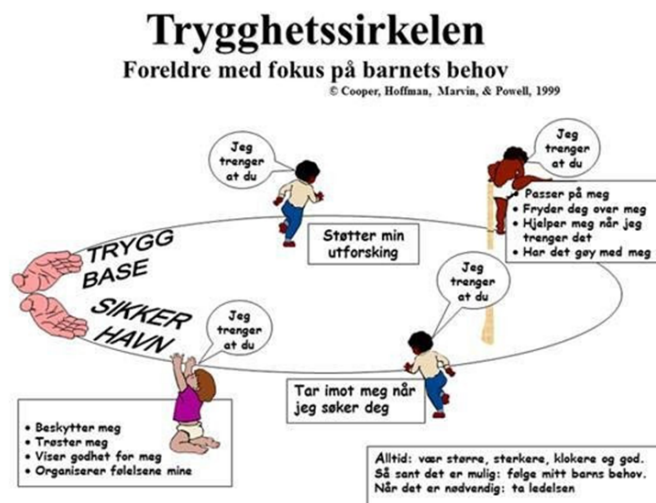
Figur 2.1: Kroppslighet som uttrykk for en helhetlig forståelse av kroppens betydning for barn (Moser, 2018, s. 30).

Figur 2.2: Tre typer constraints (Osnes, et al., 2020. s. 128).

Figur 2.3: The circle of security (Broberg, et al., 2014. 44).

Vedlegg 2: Intervjuguide

Intervjuguide

Forskningsspørsmål: *Hvordan tilrettelegger barnehagen for allsidig lek, læring og utvikling på en naturlekeplass?*

Tema	Spørsmål til informantene	Oppfølgingsspørsmål
Intro spørsmål:	<ul style="list-style-type: none"> - Hvilken aldersgruppe jobber du med? - Hvilken tidligere erfaring har du med å bygge en naturlekeplass? - Hvor ofte benytter barnehagen av naturlekeplassen? 	<ul style="list-style-type: none"> - Hvem eier området?
Naturlekeplass som læringsarena	<ul style="list-style-type: none"> - Hvordan definerer dere en naturlekeplass? - Hva bør plassen inneholde av materialer? - Hvordan opplever dere barns lek på naturlekeplassen? - Hvordan fremmer naturlekeplassen barns utvikling? - Hvordan arbeider barnehagen med tema natur og friluftsliv? - Hvordan fremmer dere læring på naturlekeplassen og bruken av naturen som læringsarena? 	<ul style="list-style-type: none"> - Hvordan ivaretar dere naturen når dere bygger en naturlekeplass? - Har du et eksempel på en type lek barn leke på en naturlekeplass? - Har dere noen eksempler på læringssituasjoner?
Voksenrollen	<ul style="list-style-type: none"> - Hvordan planlagte dere byggeprosessen, finansieringen av materialene og hva er viktig å ta hensyn til? - Hvordan ivaretar dere barns medvirkning? - Hvordan støtter dere barn som har utfordringer med utviklingen av grovmotorikken? 	<ul style="list-style-type: none"> - Hvordan ivaretar dere sikkerheten til barn?
Teamarbeid	<ul style="list-style-type: none"> - Hvordan arbeider dere som et team for å nå felles mål i forhold til barns lek, læring og utvikling? - Hvordan motiverer du personalet til å delta i utviklingen av en naturlekeplass? 	<ul style="list-style-type: none"> - Hvem har bygget selve bygningen? - Hvordan finner dere tid til opparbeidingen av naturlekeplass? - Hvordan er foreldresamarbeidet?
Avsluttende kommentarer	<ul style="list-style-type: none"> - Er det noe du har lyst til å tilføye/utdype? 	<ul style="list-style-type: none"> - Har du noen tips til oss som kommende barnehagelærere?

Vedlegg 3: Informasjonsskjema og samtykkeerklæring

Vil du delta i forskningsprosjektet til Bacheloroppgaven i Barnehagelærerutdanning BNF 301 – Våren 2022?

Hvordan tilrettelegger barnehagen for allsidig lek, læring og utvikling på en naturlekeplass?

Dette er et spørsmål til deg om du ønsker å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å sette søkelyset mot hvordan barnehagen og personale legger til rette for barns allsidige lek, læring og utvikling på en naturlekeplass. I dette skrivet gir vi de informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelsen vil innebære for deg?

Formålet:

Formålet med dette prosjektet er å kunne fordype oss i hvordan barnehagen og personalets hverdag, praksis og ulike tiltak er med på å bygge og tilrettelegge for en naturlekeplass som bidrar for barns allsidige læring og utvikling. Arbeide videre med hvordan kan en gi barna muligheter til å utforske, eksperimentere og utvikle seg i naturen til å bli sterke motoriske barn med gode og engasjerte barnehagepersonell. Hovedfokuset ligger i hvordan en kan bruke naturen i samsvar med barna. Prosjektet er en bachelor innen fordypningen barn, natur og friluftsliv i barnehagelærerutdanningen.

Hvem er ansvarlig for dette forskningsprosjektet?

Høgskolen på Vestlandet (HVL) er ansvarlig for prosjektet.

Hva innebærer dette for deg?

Hvis du velger å delta i dette prosjektet, innebærer det at du kan stille til intervju og svarer på noen spørsmål fysisk i barnehagen ettersom nye restriksjonsregler ift. Covid-19. Intervjuet inneholder spørsmål om metoder for konstruering av en naturlekeplass, naturen som læringsarena, voksenrollen og temaarbeidet i barnehagen.

Vi ønsker å være med en barnegruppe ut på tur til naturlekeklassen og observere barna i lek, der vi ønsker å intervju personalet og skrive praksisfortellinger som vil bli brukt videre i prosjektet vårt. Det vil bli brukt lydopptak under intervjuet, der vi skal sørge for sikkerhet for personvernloven. Lydopptaket skal krypteres etter opptak og ikke beholdes lengre enn nødvendig for transkribering. Lydopptak slettes senest ved prosjektslutt, juni 2022.

Det er frivillig å delta:

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Personvern – Hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger:

Vi kommer ikke til å bruke noen opplysninger om deg eller på noen måter gjenkjenne deg igjen. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Vi studenter og veileder Remi Kaldhussæter, er behandlingsansvarlige for innhentet av informasjon og vil derfor ha tilgang til alle opplysningene. Navn og kontaktopplysninger vil erstattes med fiksjons navn eller koder. Deltakeren vil ikke kunne gjenkjennes i publikasjon.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avsluttet forskningsprosjektet?

Opplysningene anonymiseres når prosjektet avsluttes og oppgaven er godkjent, noe som etter planen er 30.06.2022. Alle personopplysninger og eventuelle opptak vil slettes etter prosjektslutt.

Hva gir oss rett til å behandle opplysningene om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke. På oppdrag fra studenter og veileder fra Høgskolen på Vestlandet har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter:

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett på:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene

- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvis du har noen spørsmål eller ønsker å vite mere eller benytte deg av dine rettigheter. Ta kontakt med Bente Opheim, tlf. 55585864 Høgskolen på Vestlandet *Fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett / Institutt for pedagogikk, religion og samfunnsfag*. Hvis du har spørsmål knyttet til Personvern Tjenesten sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med Personverntjenester på e post personverntjenester@sikt.no eller på telefon: 53211500.

Med vennlig hilsen

Studenter

Remi Kaldhussæter

Kandidat 419 & 550

Samtykkeerklæring:

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *Bacheloroppgaven i Barnehagelærerutdanning BNF 301*.

Jeg samtykker til:

- **Å delta i intervju**
- **At lydopptak blir brukt gjennom intervjuet**
- **At studentene kan bruke opplysninger om meg til prosjektet**
- **At mine personopplysninger anonymiseres etter prosjektslutt**

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

---

(Signert av prosjektdeltaker, sted og dato)

Vedlegg 4: Vurdering på søknad til NSD

Vurdering

☰ 10.05.2022 ▾ **Referansenummer**

321721

Prosjektittel

Bachelor barnehagelærer 2022 - Naturlekeklass

Behandlingsansvarlig institusjon

Høgskulen på Vestlandet / Fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett / Institutt for pedagogikk, religion og samfunnsfag

Prosjektperiode

14.02.2022 - 25.05.2022

[Meldeskjema](#)

Dato	Type
10.05.2022	Standard

Kommentar**OM VURDERINGEN**

Personverntjenester har en avtale med institusjonen du forsker eller studerer ved. Denne avtalen innebærer at vi skal gi deg råd slik at behandlingen av personopplysninger i prosjektet ditt er lovlig etter personverntjenesteverket.

Personverntjenester har nå vurdert den planlagte behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at behandlingen er lovlig, hvis den gjennomføres slik den er beskrevet i meldeskjemaet med dialog og vedlegg.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige kategorier av personopplysninger frem til den datoen som er oppgitt i meldeskjemaet.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake.

Lovlig grunnlag for behandlingen vil dermed være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a.

TAUSHETSPLIKT

Deltagerne i prosjektet har taushetsplikt. Intervjuene må gjennomføres uten at det fremkommer opplysninger som kan identifisere barn.

PERSONVERNPRINSIPPER

Personverntjenester vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen om:

- lovlighet, rettfærdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen
- formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke behandles til nye, uforenlige formål
- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet
- lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18), og dataportabilitet (art. 20).

Personverntjenester vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13.

Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

Personverntjenester legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1 f) og sikkerhet (art. 32).

Ved bruk av databehandler (spørreskjemaleverandør, skylagring eller videosamtale) må behandlingen oppfylle kravene til bruk av databehandler, jf. art 28 og 29. Bruk leverandører som din institusjon har avtale med.

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må dere følge interne retningslinjer og/eller rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til oss ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilke type endringer det er nødvendig å melde:

<https://www.nsd.no/personverntjenester/fylle-ut-meldeskjema-for-personopplysninger/melde-endringer-i-meldeskjema>

Du må vente på svar fra oss før endringen gjennomføres.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Personverntjenester vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Lykke til med prosjektet!

Vedlegg 5: Illustrasjoner fra naturlekeplassene i barnehagene

Private bilder fra den ene barnehagen sin naturlekeplass.
Med godkjenning av barnehagen til bruk.

Private bilder fra den andre barnehagen sin naturlekeplass. Med tillatelse til bruk.

